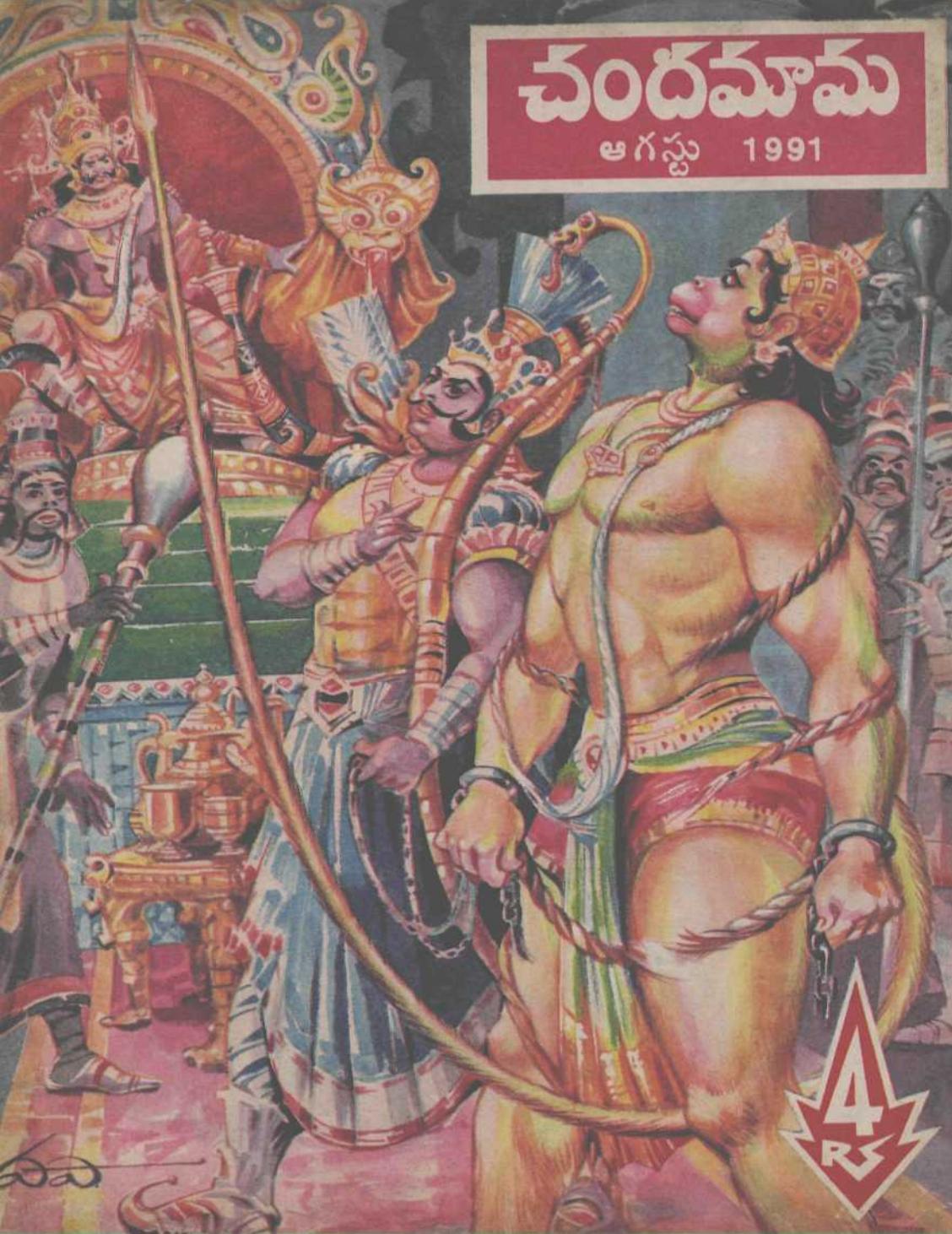

చందులు

ఆగస్టు 1991

4
R

Biku, John, Abik, Salim, All waiting for their birthdays. For their *PORSCHE*.

Mine was yesterday.

Remote-Control PORSCHE Toy Car

- For the first time in India
- Indigenously manufactured
- Design from SAMMO of South Korea

PORSCHE
SAMMO

CHANDAMAMA TOYTRONIX

Mfd. by :

Chandamama Toytronix Pvt. Ltd.

Chandamama Buildings,

188, NSK Salai, Vadapalani,

Madras - 600 026.

FROM THE HOUSE OF CHANDAMAMA

మన నూతన ప్రధాని

భోరతదశ తెమ్మిడప ప్రధానమంత్రి శ్రీ పి. వి. నరసింహరావుగారిక చుండపాము స్వాగతం పలుకుతున్నది!

ప్రతిష్టాత్మకమైన ప్రధానమంత్రి పదవిని, అంధ్ర రాష్ట్రానికి చెందిన ఒక మేధావి చేపట్టడం ఎంత యినా నంతేషించతగ్గ ఏమయం!

1957 వ సం॥లో రాష్ట్ర కానవనసభ నభుద్యుమిగా తన రాజకీయజీవితం ప్రారంభించిన శ్రీ పాముల ప్రతి వెంకట నరసింహ రావుగారు, రాష్ట్రంలో మంత్రిగానూ, ముఖ్యమంత్రిగానూ దక్కతి అనేక గురుతర బాధ్యతలు నిర్వహించి, 1977 వ సం॥లో పార్ట్ మెంటు నభుద్యుమిగా జాతీయ రాజకియ రంగంలో ప్రవేశించారు. 1980 నుంచి కేంద్రంలో మంత్రిగా—విదేశాంగ, రక్షణ, మానవ వన్యాల అధికారి, ఆరోగ్యం—కుటుంబంనంకేమం వెయిదలైన వివిధ కాఫలను నమర్చ వంతంగా నిర్వహించారు.

దాదాపు నాలుగు దాజ్ఞాలుగా, వివిధ పొరాదాలలో దేశ ప్రగతికి కృషి చేస్తూన్న శ్రీ పి. వి. నరసింహరావుగారు వ్యక్తిగత కారణాలవల్ల, ఈ ఎన్నికలలో పోటి చేయలేదు. అయినా, రాజీవ్ గాంధి దారుణ పూత్రునంతరం, అయిన కాంగ్రెస్‌పార్టీ అధ్యక్షపదవిని చేపట్టవలని వచ్చింది. ఎన్నికల అనంతరం, అయినను ప్రధానమంత్రి పదవిని చేపట్టమని కాంగ్రెస్‌పార్టీ, ముక్క కంరంటే అప్పునించింది.

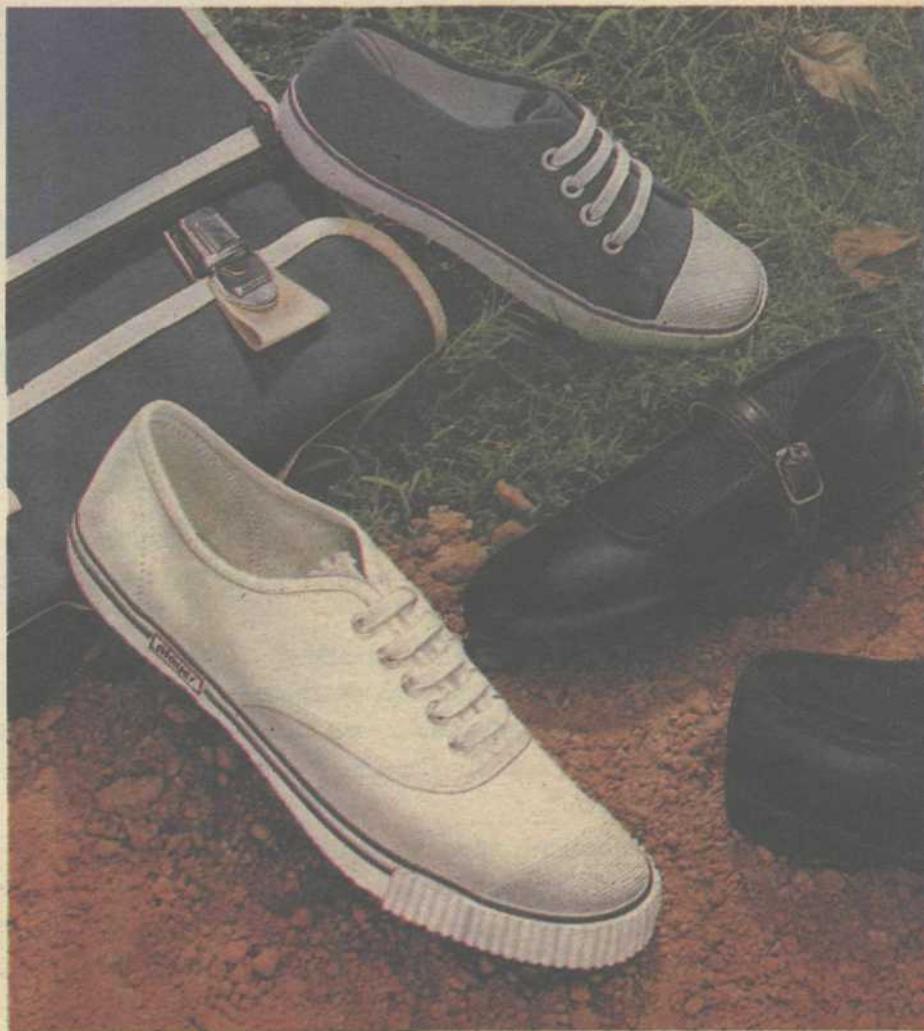
శ్రీ పి. వి. నరసింహరావు కేవలం రాజకీయ నాయకుడు మాత్రమే కాదు. దాదాపు పది—దేశ, విదేశ భాషపలలో పాండిత్యం గల సాహితీవేత్త!

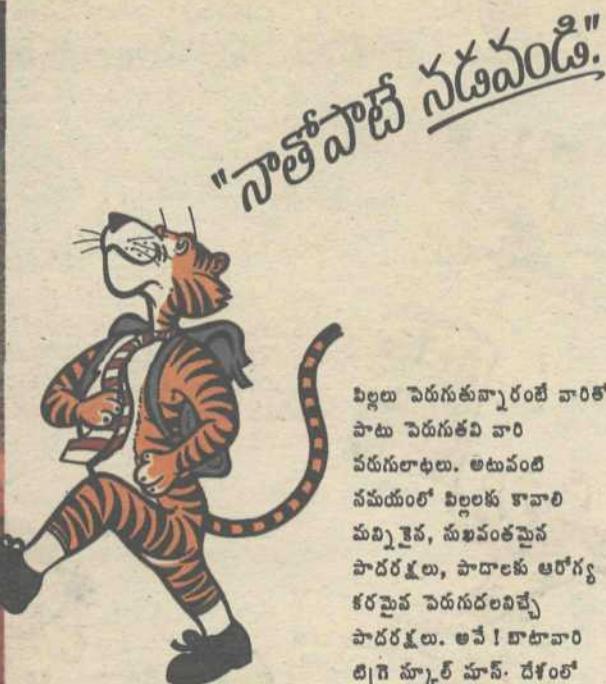
రెపబ్లికాను, నెఱి బాలలను ప్రతిభావంతులుగా తీర్చిదిద్దుగానికి అనుమతి, 1986 వ సం॥లో నూతన జాతీయ విద్యావిధానాన్ని రూపొందించడంలో శ్రీ పి. వి. నరసింహరావుగారు చేసిన కృషి ప్రశంసనియమైనది.

అనుభవజ్ఞులూ, బహుముఖ ప్రజ్ఞాకారీ అయిన శ్రీ పి. వి. నరసింహరావుగారి నాయకుత్వంలో మన దేశం ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితిని అధిగమించి, నత్యర అభివృద్ధిని సాధించాలని ఆశిస్తూ, అయినకు ప్యాపయహర్యక అభినందనలు తెలియజ్ఞున్నాము.

పేరుగుల్చున్న పాదాలకు ఆసలైన్ జోడి.

మీళ్లు వెరుగుతున్నారంటే వారికి
పాటు వెరుగుతని వారి
వెరుగులాటులు. అటువంటి
వముయింలో మీళ్లలకు కావాలి
మన్నికైవ, తుబువంతన్నెన
పాదరక్కులు, పాదాలకు అరోగ్య
కరపైవ వెరుగుదలవిచేస్తే
పాదరక్కులు. అనే ! రాటావారి
తిగ్గి హృద్య మాన్. దేశంలో
ప్రేతి చెప్పుల దుక్కాంలో
ఎంచిపుంది.

SCHOOL SHOES

మేగి క్రబ్-ఆడపుల్లో సరదా విన్‌దం ఉచిత బహుమతుల ఆనందం

పాలులా రండ! మేగి క్రబ్ లో చేరి, నంపటన్రములకా సరదా
విన్ దం వాళ్లనండ. మిమ్మల్ని ఉఱ్ఱాత లాగిపే స్వీస్ రిటర్న్
బహుమతులు. అటులు నండా ఎన్నెన్నె!

మరు చెయాల్చినది ఈ ను 5 రూట్లు మేగి స్వీస్ ల్లో
పేకల నుండి క్రైప్టిక్ లిపి, మి పెరు.

చిరునామా, మికు నభున బహుమతుని పేర్కొని మాకు
పబండి. మిరు గుసుక మెంబరులుతే మి నంబరును

ప్రాచుండం మరువుకడి. మిరింకా మేగి క్రబ్
మంభయకుని వక్కండి. మెంబరుకారటానికిదే మంచి
అవకాశం. మి ఎవరాలై భాటు మంభర్చెప్ కాచాలని
ప్రాచుండి. మి బహుమతితే భాటు, మేగి క్రబ్
మెంబర్చెప్ కార్డు ఉచితంగా పంచిమతుంది.

మా అధికు:

మేగి క్రబ్

ప.ప. బాస్క., 5788,
స్వీస్ - 110 055

మేగి క్రబ్
స్వీస్ ల్లో

ముర్క కావహం, ఈ నరికి మిరు 'రాన్ అఫ్ రింగ్ గెమ్స్'ను పేరించి ఉండక దొశ, చెంటున వాటా బాంధండి.

Name:
Membership no.:

చండమాహ

నంపైవిషు : ' చక్ర పాణి '

నందలకుడు : నాగిరద్ది

మానవత్యపు విటువలకు ప్రథమస్థానం!

ఈ సంవత్సరంభంలో, అమెరికాలో జరిగిన బక స్టేట్లో, అక్కడ ప్రజలలో అదిక సంఖ్యాకులు మతపరమైన విశ్వాసాలకు అధిక ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నట్టు తెలియవచ్చింది. ఆరోగ్యానికి రెండవ ప్రానమూ, విద్యల మూడప్పానమూ, సంపదకు నాలగవప్పానమూ ఇస్తున్నట్టు ఆ సర్వే ద్వారా వెల్లిడయింది. 1775-83 మధ్య జరిగిన స్వాతంత్య సమరంలో మాతృభూమి అయిన జంగ్లందుకే సంబంధాన్ని తెగతంపులు చేపుకుని, అమెరికాలో స్తోరపడిన ప్రజలు అర్థిక ప్రగతి ప్రధాన లక్ష్యంగా ఖావించి కృషిచేసి, రెండువందల సంవత్సరాలలో జాతియౌషియలోనూ, వ్యక్తిపరంగానూ అద్భుతమైన ప్రగతిని సాధించారు. ఇప్పుడు వాళ్ల దృష్టి మత విశ్వాసాలనైపు ముల్లడంలో అశ్వర్యం లేదు.

మనకు స్వాతంత్యం వచ్చి నలకైనాలగేల్చు పూర్తయ్యాయి. ఈనాడు మన ప్రజల పరిస్తతి ఎలా ఉన్నది? ఈ విషయం గురించి ప్రస్తావిస్తూ, సుప్రింకెర్ట్ మాట ప్రధాన స్వాయమ్భూతి జ్ఞానేసి భగవతీ నీంఖయలో—ఇవాళ మనలో చాలా మందికి దేశభూతి తగ్గి పోతున్నది. తిరసి అధికారదాహంం, సంపదంలై వ్యామోహం ఏటి కారణంగా మానవత్యపు విలువలు నాశికి తరిగిపోతున్నాయి—అని తన విచారాన్ని వ్యక్తం చేశారు.

కాలట్టి, పరిస్తతి విషమించక ముందే మనం జాగ్రత్తపడాలి. మన గత వైభవాన్ని, సంప్రదాయినీ గుర్తు తెచ్చుకుని, సహతన బుమలూ, మునులూ ప్రభోధించిన మానవత్యపు విలువలను పాటించినట్టయితే, ప్రస్తుత దుస్తితి తెలిగిపోయి దేశ భవిష్యత్తు మూడు పుస్తులూ అయి కాయులుగా విరాజిల్లాడుంది।

సంఖు 89

అగ్రణీ '91

సంచిక 2

మిటి ప్రపా: 4-00

:

మంపత్సర చండా: 48-00

SUPER CHAMPS

COLLECTION
★ SCHEME ★

FREE

స్పెషర్చాం
స్పీకట్టు

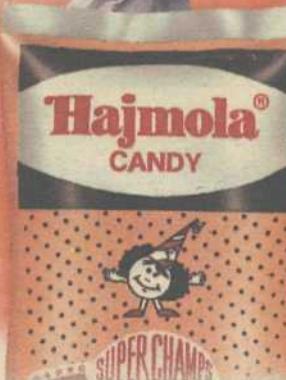
మావర్ ఎనోదం !
మావర్ అస్ట్రాల్యూ !
24 స్పీకట్టు సేకరించండి.
బహుమతులు గెలచండి.
ఎవగో దూరండి !

కెట 25 స్పీకట్టు కెండి "మావర్ ఫాంప్స్"
మాంక్, మీకు వారా యాత్రాలైన ల్యాప్ బ్రేస్
స్పీకట్టు అందులై ఉంటాయి. ఇస్ట్రోన్ భాన్,
జివన్ రింపట, స్ప్రోక్రోన్, బార్బార్ నెక్
పంది గిప్ ట్రేల్పు మెచ్చుల్
కలుపుతునేయను అల్వెంజీ ఉన్నా రు.
5 స్పీకట్టు సేకరించండి, అధ్యక్షును

"మావర్ ఫాంప్స్" అభిమందు మి నుంచం
అస్పెండి, అంతే కాదు. మీ పు
ఉత్సవశస్తును ప్పెటీకా కెండి క్రెవెల్
ఉత్సవంగా న్యూయార్కు లభిస్తుంది.

(ప్రతి "మావర్ ఫాంప్స్" మాక్ లోపల
ఏకొఱ ఎంధిప్పులు)

త్వీరండండి ! మి "మావర్ ఫాంప్స్"
సేకరించ ఉ రోజే ప్రారంభించండి.

SURPRISE

ప్రారంభ - బాగుమ్ ప్రార్
సేకరించ ముందు 1000 మంది!

Hajmola®
CANDY

కంబోడియాలో శాంతి

కంబోడియాలో గత పన్నెండెళ్ళగా పాగిన అంతర్యద్వం ఒక విధంగా అంత మయింది. ఐక్యరాజ్యసమితి తీసుకున్న శాంతి చర్యల ఫలితంగా, ఆ సంస్థ అధ్యర్థంలో ఏర్పడున్న నుప్పిం నేపంత కాన్సిల్ లో పాలుపంచుకోవడానికి, పోరాటం సాగిస్తాన్న మూడు తిరుగుబాటుదారుల సంస్థలూ ఒక ఒప్పం దానికి రావడంతే శాంతి సాధ్యమయింది!

కరపూచియా అని పెలువబడే కంబోడియాను, రెండవ ప్రపంచయుద్ధకాలంలో, జపాన్ ఆక్రమించుకునేంతవరకు, అది ఫైంచ్ జిండో-చైనాలో అంతరాగంగా

వుండేది. 1945 వ సంలో జపాన్ టిటి పొవడంతే, అది మళ్ళీ ఛాన్ వశమయింది. కానీ, 1953 వ సంలో ఛాన్ అక్సిడెన్టుంచి వైదెలగడంతే అది స్వతంత్రదేశమయింది.

అయితే, అమెరికా మద్దతు గల లాన్వెల్, 1970 వ సంలో హత్తుగా ఎదురు తిరగడంతే అంతవరకు సాగిన ప్రిన్సిపిసిపిసోక్ పరిపాలనానామంతమయింది. సిపిసోక్ దేశాన్ని వదిలిపెట్టాడు. ఐదేళ్ళ తరవాత, థిమర్ రోగ నాయకత్వంలోని గిరిల్లాలు అధికారాన్ని పూసుగతం చేసుకున్నారు. కానీ, అసంబ్యాక్షమైన ఆకలి

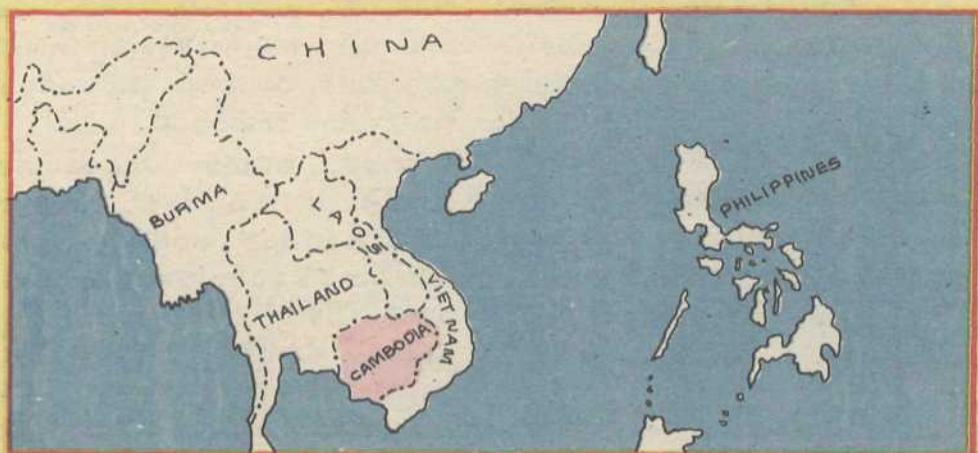
చాపులూ, దారు ఇమైన హత్యకాండ కారణంగా వాళ్ళ పాలన కూడా మూడెళ్ళ ముచ్చుటే అయింది. పారుగు దేశమైన వియత్స్థితం, సేనలను పంపి, 1979 వ సంవర్గ హోంగ్ సామ్రాజ్యం నాయకత్వంలో నూతన ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. అయితే, కంబోడియా సురఖి, వియత్స్థితం సేనలు వెదొలగడం ప్రారంభించగానే మళ్ళీ అంతర్యద్వారం ప్రారంభమై, దాధాపు పన్నెండెళ్ళపాటు, వ్యవసాయ దేశమైన కంబోడియా ఆర్థికస్థితిని దెబ్బ తీసింది.

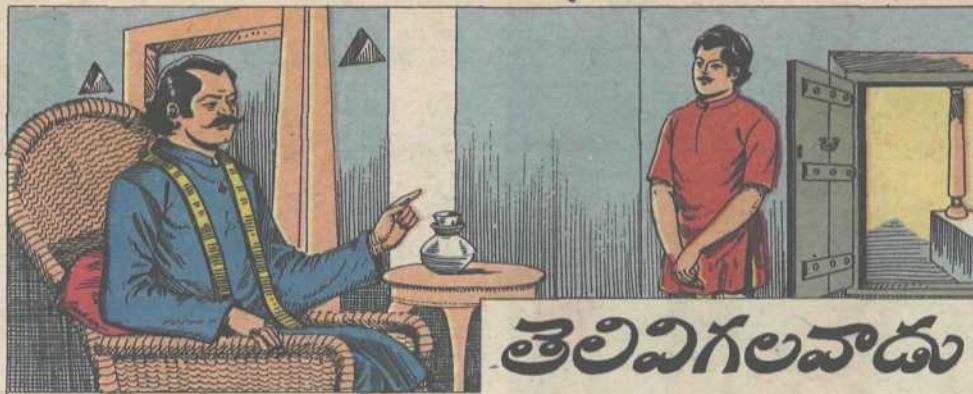
ఇండిసెషియా రాజధానిజకార్తలోఫూ, భాయి లాండ లో నూ జరిగిన చర్చల ద్వారా, పొరాటుతూన్న మూడు గ్రూపుల మధ్య ఒక ఒప్పందం ఏర్పడింది. ప్రిన్సిపి సహాక్తి కూ, భేమరోగ్ కూ, భేమరో పిపుల్స్ నేపస్తల్ లిబరేషన్ ఫ్రంట్ కూ మద్దతునిచ్చే మూడు సంస్థలూ—సుప్రీమో నేపస్తల్ కొన్సిల్ లో చేటు చేసుకుం

టాయి. ప్రిన్సిపి సహాక్తి అధ్యక్షుడు గానూ, ప్రపుత్తి ప్రధాన మంత్రి హన్ సేన ఉపాధ్యక్షుడుగానూ వుంటారు.

సహాక్తి నపంబర్ నెలలో మాత్రమే స్వదేశానికి తరిగి రాగలనని ప్రకటించడం వల్ల, సుప్రీమో నేపస్తల్ కొన్సిల్ సమావేశం ఆగస్టులో భాయిలాండ్ రాజధానీ నగరం బ్యాంకాక్ లో జరుగుతుంది.

మన దేశానికి, కంబోడియాకు ప్రాచీన కాలం నుంచి సన్నిహిత మైత్రిసంబంధాలున్నాయి. ప్రపంచంలోకిల్లా అతి పెద్ద ఆలయ ప్రాంగణం 'ఆంగ్కర వాట' కంబోడియాలోనే ఉన్నది. పన్నెండప శతాబ్దిలో నిర్మించబడిందని భావించబడే ఈ బ్రహ్మాండమైన ఆలయంలో, భవనాలూ ప్రొందప ఆలయాలూ, బోద్ధమందిరాలూ ఉన్నాయి. అవి ఇప్పుడు శిథిలాపస్తలో ఉన్నాయి. అంగ్కర ఒకప్పుడు భేమరో సామ్రాజ్యానికి రాజధానిగా ఉండేది !

తెలివగలవాడు

భూషయ్య అనే భూస్యామికి ఆస్తి వ్యవహారాలు చూసేందుకు మనమే కావలని వచ్చిందని తెలిసి, వీరప్ప అనే యువకుడు వెళ్లాడు.

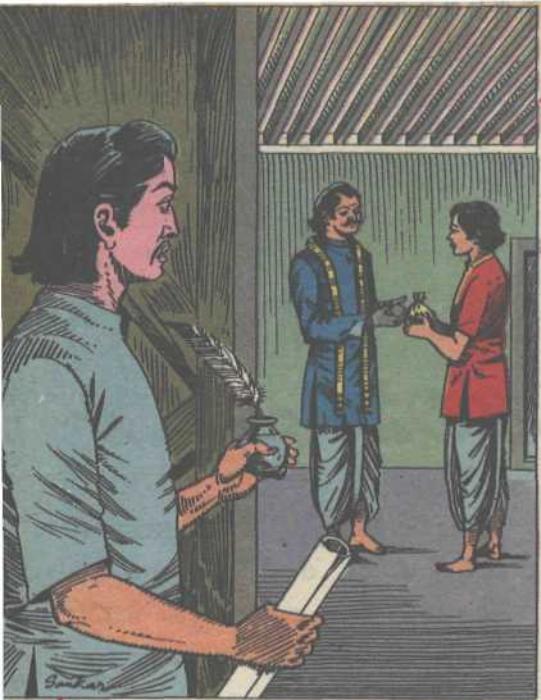
భూషయ్య వాళ్లి వచ్చిన పనేమితో అడిగి తెలుసుకుని, “నరే, నువ్వు సాకంటే తెలివైనవాడివని బుజువై తే నిన్న పనిలోకి తీసుకుంటాను. అందుకు నువ్వు మూడు పనులు చేయాలి.

ఈవాలయంవిధిలో పుండె రామన్ననాదగ్గిర రెండువందల వరహాలు అప్పు తీసుకుని, రెండెళ్లుగా బాకి తీర్చుడం లేదు. వడ్డి లేకుండా అప్పిచ్చానన్న కృతజ్ఞత కూడా లేని వాడిదగ్గిర్చుంచి, బాకి వసూలు చేయడం నావల్ల కాకుండా వుంది. నువ్వు ఆ బాకి వసూలుచేసే, తర్వాత మిగిలిన రెండు పనులూ ఏమితో చెబుతాను,” అన్నాడు.

వెంటనే వీరప్ప, “మీరు కాసేపాగి రామన్న ఇంటికి రండి. మీ బాకి తిరి పోతుంది,” అని భూషయ్యకు చెప్పి. రామన్న ఇంటికి వెళ్లి, “రామన్న! ఉన్నపళంగా రెండువందల వరహాలు అవసరపడ్డాయి. నెలకు నూటికి పది వరహాలు వడ్డిగా ఇచ్చుకోగలనని పత్రం రాశిస్తాను. నువ్వు నాకు అప్పిచ్చి అదుకోవాలి,” అన్నాడు.

ఎక్కువ వడ్డి వస్తుందని ఆశపడి, రామన్న వెంటనే లోపలగదిలోకి వెళ్లి. రెండువందల వరహాలు ఎంచి తెచ్చి, వీరప్పకు ఇచ్చి, “నువ్వు డబ్బు లెక్క పెట్టుకుంటాండు. నేను పత్రం తయారు చేస్తాను,” అన్నాడు.

వీరప్ప డబ్బు లెక్క పెట్టుతూండగా, అక్కడికి భూషయ్య వచ్చాడు. రామన్న భూషయ్యను చూసి తడబడ్డాడు. వీరప్ప

మాత్రం భూషయ్యపంక చూసి, "అయ్యా! అవసరంలోపది అన లు సంగ తి మర్చి పోయాను. భూషయ్యగారు నన్నికృష్ణిక బాకీవనూలుకు పంపారు," అంటూ తన పద్ధతిన్నన్న ఉబ్బిను భూషయ్య కిచ్చి. "బాబూ, సరిగ్గా లెక్కపెట్టుకోండి, రెండు వందల వరహాలు!" అన్నాడు.

భూషయ్య ఆశ్చర్యపోయాడు. రామన్న కంగారుగా, "వీరప్పా! ఆ ఉబ్బిభూషయ్య గారి బాకీ తీర్చాలని అట్టేపెట్టాను. నువ్వు అవసరంలో వున్నాపుకదా అని జాలిపడి, అదే నీకు అప్పగా ఇవ్వాలనుకున్నాను. ఇప్పుడు నీకివ్యదానికి నా దగ్గిర ఒక్క వరహా కూడా లేదు," అన్నాడు.

"దానికేముందిలే, పొచ్చువడ్డికిజంకెవ రైనా అప్పి వ్యకపోరు. మరొకచేట ప్రయత్నిస్తాను," అంటూ వీరప్ప అక్కటించి వెళ్ళిపోయాడు.

తర్వాత భూషయ్య, వీరప్పను 'మొచ్చు' కుని. "ఈ ఊళ్ళో నాకు రెండిల్లు వున్నాయి. ఒకదాంట్లో నేనుంటున్నాను. రెండేదాంట్లో సూరయ్యాల్చెకుంటున్నాడు. వాడు నెలనెలా ఆడై కడతాడు కానీ, ఇల్లు భాళీ చేయమంచే చేయడు. మూడు వారాల్లో నా అల్లుడు, కూతురు వచ్చి ఈ ఊళ్ళో వుండబోతున్నారు. వాళ్ళోచ్చే సరికాయల్లు సూరయ్యచేత భాళీ చేయించాలి," అన్నాడు.

వీరప్ప వెళ్ళి, సూరయ్యను కలుసుకుని మాట్లాడాడు. వాడు నెజాయితీపరుదేగానీ మొండివాడని వీరప్ప కర్తవ్యాంది. ఇల్లు భాళీ చేయమని భూషయ్య, వాడితో అమర్యాదగా మాట్లాడాడట! అందుకని సూరయ్య ఇప్పట్లో ఇల్లు భాళీ చేయనని భీషించుకుని కూర్చున్నాడు. ముందుగా పత్రం రాముకోవడంవల్ల, మరొక రెండు సంపత్పురాలదాకా సూరయ్య ఇల్లు భాళీ చేయనక్కలేదు.

వీరప్ప, సూరయ్యతో మూడు రోజుల పాటు స్నేహంగా తరిగాడు. రోజు వాడి కుటుంబానికితినడానికి మిటాయిలిన్నాండే

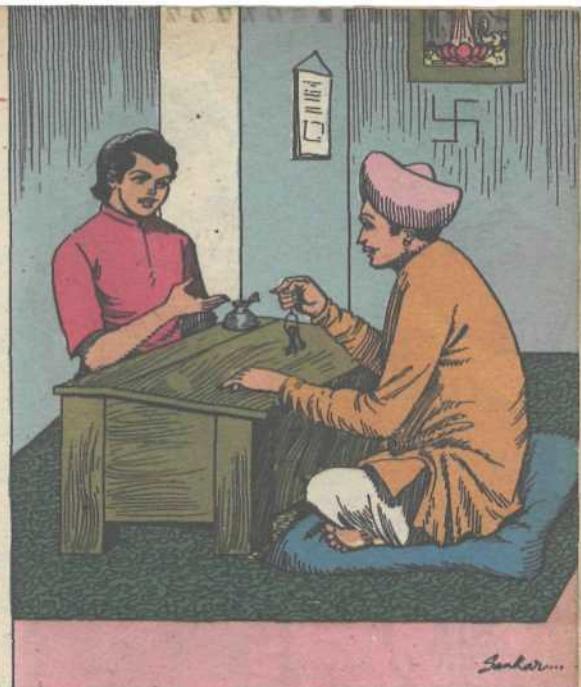
వాడు. సూరయ్య పిల్లలు వీరప్పను మామా అని పిలవసాగారు.

ఉలోగా వీరప్ప ఉలోని షాహు కారును కలుపుకుని, “సూరయ్య ఇల్లు మారతాడట. నీ ఇల్లు అద్దెకిస్తావా ?” అని అడిగాడు.

షాహుకారు ఇల్లోకటి చాలా కాలంగా శాలీగా పుంటున్నది. ఎవరైనా అద్దెకు వస్తే బాగుండునని, అయిన ఎదురు చూపున్నాడు. వీరప్ప మాటలు ఏని షాహుకారు ఎగిరి గంతెసెనంతపనిచేశాడు.

“సూరయ్య అడోక రకం మనిషి. లేదికి లెచిందే పరుగు అన్నట్టు. తోచిన వెంటనే ప్రవేషాలి. నీ ఇంటి తాళాలు నాకిప్పు,” అని వీరప్ప, షాహుకారునడిగి తాళాలు తీసుకున్నారు.

కొంతసెపటిక వీరప్ప. సూరయ్య ఇంటికి వెళ్లి. “నేనంతా గమనిస్తున్నాను. ఈ ఇల్లు మికు అచ్చిరాలేదు. ఇంకా ఇక్కడే పుంటే, మీ తుట్టుంబా నేనే భూతమో అవహించి బాధిస్తుంది. నామాట ఏని, షాహుకారిల్లు శాలీగా పుంది, అక్కడికి మారిపొండి,” అని చెప్పాడు. రోజు మంచిగా మాట్లాడే వీరప్ప ఇలా అనగానే, సూరయ్య భార్యావిధ్యలు భయ పడ్డారు. కానీ, సూరయ్య మాత్రం నిబ్బంగా, “నిన్నా భూషణయ్యే పంపిపుంటాడు.

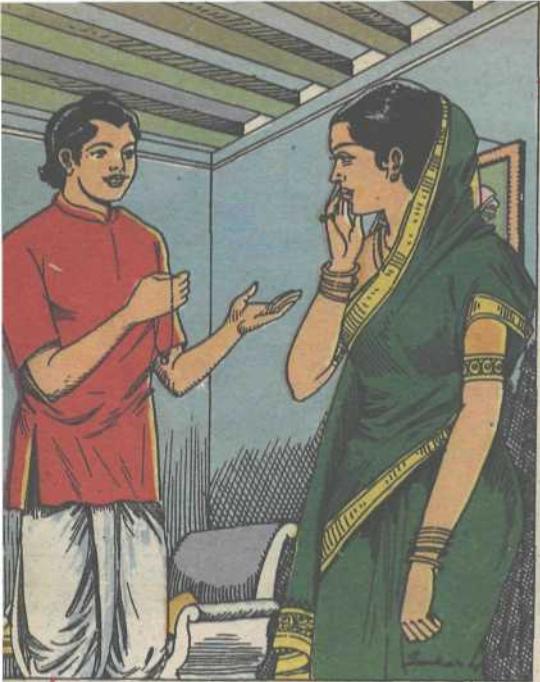
Sankar...

ఎట్లిపరిస్తితుల్లోనూ నేనీ ఇల్లు వదలను. భూషయ్య రాసిచ్చిన ప్రతం నా దగ్గరుంది,” అంటూ ఆ ప్రతం తెచ్చి చూపించాడు.

వీరప్ప ఆ ప్రతం వదివి, “ఏమో, నీ మంచికోసం చెప్పాను. విన్నావా నీ జష్టం ! లేకుంటే నాకేం నష్టం లేదు,” అంటూ అందరికి మితాయిలు పంచిపెట్టాడు.

ఆ మితాయిల్లో ఈసారి వీరప్ప మత్తు మందు కలపడుంవల్ల, మొత్తం సూరయ్య కుటుంబమంతా స్ఫృహలేకుండా పడిపోయారు.

అప్పుడు వీరప్ప. భూషయ్య సాయంతో బండిని, మనుషుల్ని ఏర్పాటు చేయించి,

మొత్తం సూర్యుడు ఇంటి సామానంతా పొపు కారింటికి తరలించి, అక్కడ శుభ్రంగా సర్దించాడు. తర్వాత సూర్యుడు కుటుంబాన్ని అక్కడి మంచాల ఏదికి చెప్పి, ఖాళీ ఇంటిని భూషయ్య కప్పగించాడు. ఆయన వెంటనే తన సామాను కొంత అక్కడికి పంపి, తన ఇంటో వాళ్ళను కొందరిని అక్కడే వుండ మన్నాడు.

ఈలోగా ఏరప్ప. సూర్యువద్ద వున్న పత్రాన్ని చించేశాడు. సూర్యుకు స్మృతి వచ్చేసంకి, తన వేరే ఇంటో వున్నానని గ్రహించి తల్లిబోయాడు. కానీ వాడికి చేయగలిగిందిమీ లేదు!

భూషయ్య తన ఇల్లు తన పరమై నందుకు, ఏరప్ప నెంతగానే మెచ్చుకుని. “జక నువ్వు చేయాల్సిన మూడవపని ఏమిటంటే—నా భార్యను ఒక రోజంతా మొనప్రతం పాటించేలా చేయడం! ఇది చాలా కష్టమైనపని. నేను నా భార్యకు నగలు చేయస్తానన్నాను, పట్టు చీరలు కొంటానన్నాను, పట్టుం వింతలు చూపుతా నన్నాను. కానీ ఆమె క్షాదికణాలు కూడా మొనప్రతం పాటించలేకపోయింది. ఎలా సాధిస్తావేమరి!” అన్నాడు.

ఏరప్ప ఆ సాయంత్రమే భూషయ్య భార్యను కలుసుకుని, ఒక తాయొత్తు యిచ్చి, “ఆమ్మా! ఇది ఈడిచేతికి కట్టుకుని ఒక రోజంతా మొనప్రతం పాటించారంటే, మీ చుట్టుపక్కలవారందరికంటే రెట్టింపు వైభవంగా వుంటారు. ఈతాయొత్తు మహిమ ఎంత గోప్యదంటే, మీ వైభవం పెరగనిపక్కంలో చుట్టుపక్కలవాళ్ళ వైభవం తగ్గిపోతుంది! ఆ ఎథంగా ఎల్లప్పుడూ మీ వైభవం చుట్టుపక్కల వాళ్ళకు రెట్టింపు వుండి తీరుతుంది.” అన్ని చెప్పాడు.

భూషయ్య భార్య ముందు కాసేపు ఏరప్పను అనుమానించింది. కానీ కాసే పాలోచించి, “ఇందులో నాకేమీ నష్టం లేదు. ఒక రోజు మొనప్రతం పాటిస్తాను. తాయొత్తులో మహిమ లేకపోతే సరేనరి!

మహిమ వుంటే మాత్రం చుట్టుపక్కల వాళ్ళకంటే వైభవంగా వుండ వచ్చుకదా!" అనుకున్నది.

తన భార్య ఒక రోజంతా మౌనప్రతం పాటించే సరికి, భూషయ్య వీరప్పను మెచ్చుకుని. "సువ్యు నాకంటే తెలివైన వాడిననుకుంటున్నావు. కానీ నేను తెలివిగా నిచేత నా పనులు చేయించుకున్నాను. తెలివైనవాడు ముందుగా ప్రయోజనం పొందకుండా, నీ మాదిరిగా ఎవరికి సాయ పడడు. కాబట్టి నిన్ను, నేను పనిలోకి తీసుకోలేను," అన్నాడు.

వీరప్ప తొఱకకుండా, "అయ్యా! తమరు చెప్పింది న్యాయమే కానీ, చెప్పిన కారణం సబబుగా లేదు. తెలివైనవాడు తనకంటే తెలివైనవాడిని, తనపద్ధ పనిలో వుంచుకోడు. నేను మీకంటే తెలివైన వాడినని గ్రహించి, మీరు నన్ను పనికి తీసుకోవడం లేదు. ఈ విషయం ఒప్పుకుంటే, నేను తమను పని ఇప్పించమని అడగనే అడగను," అన్నాడు.

భూషయ్య వాడు చెప్పిందానికి అంగీకరించి, "సువ్యు నాకంటే తెలివైన వాడివి. నీ తెలివితేటులతో సువ్యు స్వీతంత్రంగా బతకగలవు. నేను నా పరికలో ఉడినవాడికి తప్ప నెగ్గినవాడికి పనివ్యు కూడదని ముందే నిర్దయించుకున్నాను," అన్నాడు.

అంతలో లోపలినుంచి, ఆయన చిన్న కూతురు అమలపచ్చి. "నాన్నా! నీకంటే తెలివైనవాడికనన్నిచ్చి పెళ్ళిచేస్తానన్నావు. అందుకే ఈ వీరప్ప నన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటానంటే, నిచేత నీకంటే తెలివైన వాడివి అనిపించుకోవాలన్నాను. వీరప్ప అది సాధించాడు. కాబట్టి నువ్వు మా పెళ్ళిజరిపించాలి," అన్నది.

భూషయ్య వీరప్పతో, "సువ్యు నాకంటే తెలివైనవాడివి, సందేహం లేదు. ఇంత తెలివైన నిన్ను పెళ్ళి చేసుకుంటానని, నాకూతురంటే ఎలా కాదంటాను?" అన్నాడు.

వీరప్ప, అమలను పెళ్ళి చేసుకుని కలకాలం నుఖంగా జీవించాడు.

చివరి అవకాశం

పూర్వం దేవయ్య అనే మతాధిపతి, దైవభక్తి, అహంక, పరమతనహనం, నర్వమానవ నమానత్యం మొదలైన వాటిని గురించి తీవ్రంగా ప్రవారం చేసేవాడు.

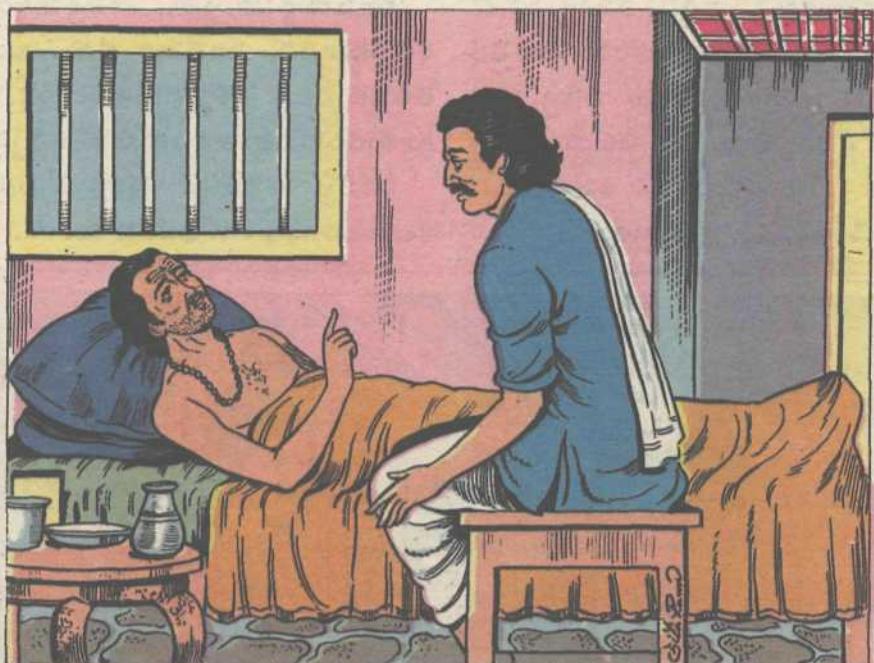
అయితే, అతడికి ప్రత్యుషిగా వుండే యశపాలుడు మాత్రం, కరుడుకట్టిన చాందన భావాలతేపాటు, హాంస, నాట్రైకత్యం అంటూ ప్రవారం చెస్తూండేవాడు. దీనిపే “యశపాలుడు దేవయ్యల మధ్య బద్ధ శత్రుత్వం వుండేది.

ఈలా వుండగా, ఒకసారి దేవయ్య తీవ్రమైన వ్యాధిగ్రస్తుడై మృత్యు ముఖంలో వున్నాడు. దాదాపు అపస్థిరక దశలో పున్న దేవయ్య, ఎవరిని చూసే స్నేహితో లేకపోయినా, తన ప్రత్యుషి యశపాలుడిని మాత్రం గది లోపలికి రమ్మనమన్నాడు.

“ ఈ స్నేహితో ఎవరిని కలుసుకోవడానికి ఇష్టపడని నువ్వు, నాతే మాట్లాడాలని ఏలిపించడం అశ్చర్యంగా వుందే ! ” అన్నాడు యశపాలుడు.

అప్పుడు దేవయ్య చిన్నగా నవ్వి, “ ఈ లోకం విడిచిన ఎవరినైనా, రేపు నేను న్యాగంలో వైనా కలుసుకోగలను ! ఈ భూలోకంలో తప్ప నిన్ను మళ్ళీ కలిసే అవకాశం లేదుకదా ! అందుకే నీకి అవకాశం యిచ్చాను, ” అన్నాడు.

—ఎం. డి. సాజన్య

అపూర్వాది నొటపసయంత్రులు

6

[నదానందముని యజ్ఞం నుంచి నృష్టించిన అద్భుతశక్తులు గల వివితప్రక్రితి అపూర్వాదు, ముని అదేనుసారం, పెదలపూ, సాధుపులపూ, అమాయతులపూ దుర్గాగుల నుంచి రక్షించడానికి పూనకున్నారు. దిర్ఘాయాధిని పాగట్టే సాకుతే, రాతుమారిని పెళ్ళాడానికి ఎత్తుగడ వేసిన దుష్ట మాంత్రికుల్లో, నిమ్మడైనవాడి ఇమ్మడై రాజుకు పట్టివ్యాదు.—తరవాత]

“నీమిరా,” అన్న పిలుపు విని. మంచం మీద పడుకున్న సమీరుడు, ఉలిక్కిపడి లేచాడు. అపరాత్రి వేళ అపూర్వాదీ చూడగానే, ఆయనకు భక్తి నమస్కరించాడు.

“సువ్యక్త చిన్న సాయం చేయాలి,” అన్నాడు అపూర్వాదు.

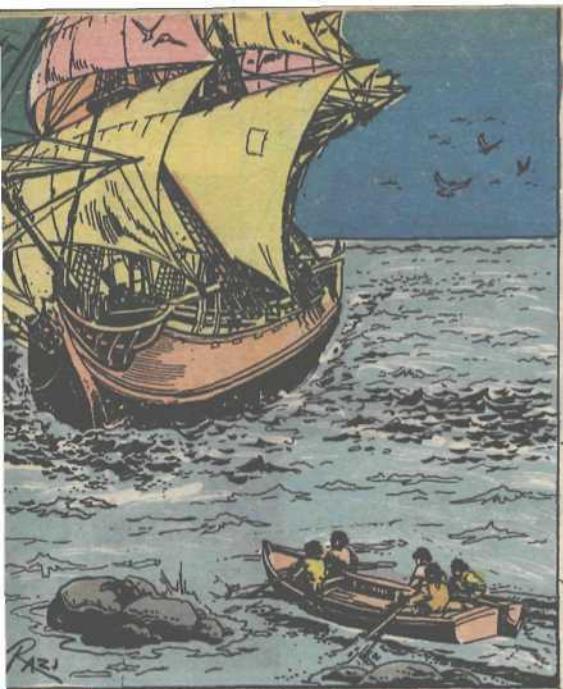
“మీకోసం ప్రాణాలివ్వమన్నా సంతోషంగా ఇస్తాను,” అన్నాడు సమీరుడు.

“నా కోసం కాదు. నలుగురు కుర్రాల్లు ఆపదలో చిక్కుబడిపోయారు. వాళ్ళను రక్షించాలి!” అన్నాడు అపూర్వాదు.

“మీ ఆజ్ఞను పాటించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను,” అన్నాడు సమీరుడు.

“మాటలకిది సమయం కాదు. నా వెంటరా,” అంటూ అపూర్వాదు చేయి పట్టుకుని వెలుపలికి నడిచాడు. సమీరుడు ఆయన్ను ఉత్సాహంగా అనుసరించాడు.

“చండమామ”

నడకవెగం హెచ్చుతూన్నకొద్ది, సమీరుడికి గాలిలో తేలిపొతున్నంత తేలికగా అనిపించింది. కొంత సేపటిక ల్లా ఇరువురూ నముద్రతిరం చేరుకున్నారు. నముద్రంలో నది సంగ మొస్తూ న్న స్తలా నికి కొద్ది దూరంలో ఒక టడ లంగరు దించబడి నిలబడి ఉన్నది.

“అయిదుగురు కుర్రాళ్ళు విషార్ దూతకని ఇటుకేసి పచ్చారు. దూరంలో టడ కనిపించగానే వాళ్ళకు దానిని సమీపించి చూడాలన్న ఉత్సాహం కలిగింది. దానిని అసరాగా తీసుకుని టడ యజమాని, వాళ్ళను మంచి మాటలతో టడ లోపలికి తీసుకు వెళ్ళాడు. టడలోని గదులనూ,

వాటిలోని ఏంత పస్తువులనూ చూపాడు. టడ నదిచేవిధానాన్ని, లంగరు దించే పద్ధతిని విడమరిచి చెప్పాడు. తీరా, కుర్రాళ్ళు ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళాలనుకున్నప్పుడు, టడ యజమాని వాళ్ళకు తియ్యటి పాసీయం ఇచ్చాడు. దానిని తాగగానే వాళ్ళు స్పృహకోల్పోయి నిద్రమతులో పడిపోయారు. ఇక కొంత సేపట్లో టడ బయలుదేరుతుంది. ఆ కుర్రాళ్ళను దూర దీపాలకు తీసుకుపోయి, బానిసలుగా విక్రయించాలని టడ యజమాని పథకం వేళాడు,” అని విపరించాడు అపూర్వుడు.

“ఇవన్నీ మీకెలా తెలిశాయి ?” అని అడిగాడు సమీరుడు.

“ఆ కుర్రాళ్ళు చిన్న పడవలో టడను సమీపించడం చూశాను. టడ యజమాని ఉద్దేశాన్ని శంకించి, రహస్యంగా వాళ్ళను వెంబడించి వెళ్ళాను. చాటు నుంచి వాళ్ళ మాటలను విన్నాను,” అన్నాడు అపూర్వుడు.

“మీరా టడలోకి ఎలా వెళ్ళారు ?” అని అడిగాడు సమీరుడు.

“ఇప్పుడు మనం ఎలా వెళ్ళానున్నామో. అలాగే వెళ్ళాను. ఆక్కుడ నేను చాటు నుంచి ఏం చేయాలో సీకు సూచిస్తాను. నువ్వు కుర్రాళ్లకు బయటపడే మార్గం చూపాలి !” అన్నాడు అపూర్వుడు.

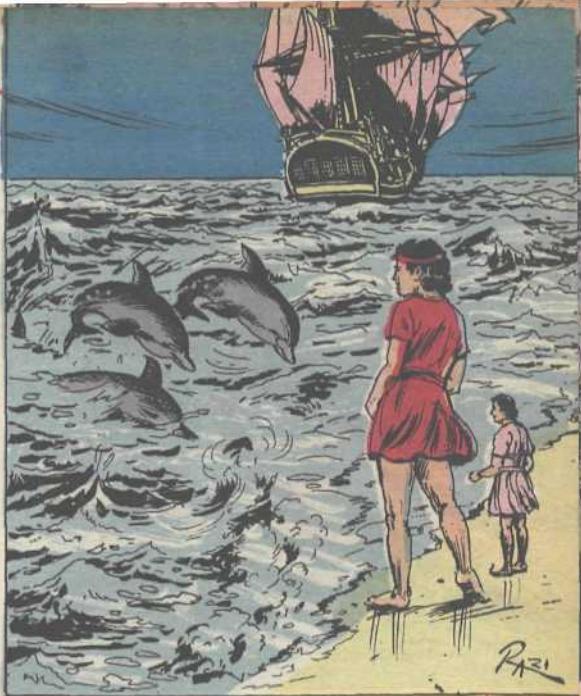
"మీరేమో చాటుగా వుంటారు. మరినేను నావికుల కంటబడకుండా కుర్రాళ్ళుకెలా దారి చూపగలను? వాళ్ళకు పట్టుబడి పోగలను కదా?" అన్నాడు సమీరుడు అనుమానంగా.

"సీకా అనుమానం వద్దు. నువ్వు పట్టుబడిన కుర్రాళ్ళులో ఒకడుగా కలిసిపో. కుర్రాళ్ళు సంఖ్య విషయంలో నావికులకు అనుమానం కలగవచ్చు. అయినా, అదీఒక తమా పొగా నే వుంటుంది. సరే, నువ్వుప్పుడు సముద్రయానానికి సిద్ధమే కదా?" అని అడిగాడు అపూర్వుడు.

"సిద్ధమే!" అన్నాడు సమీరుడు.

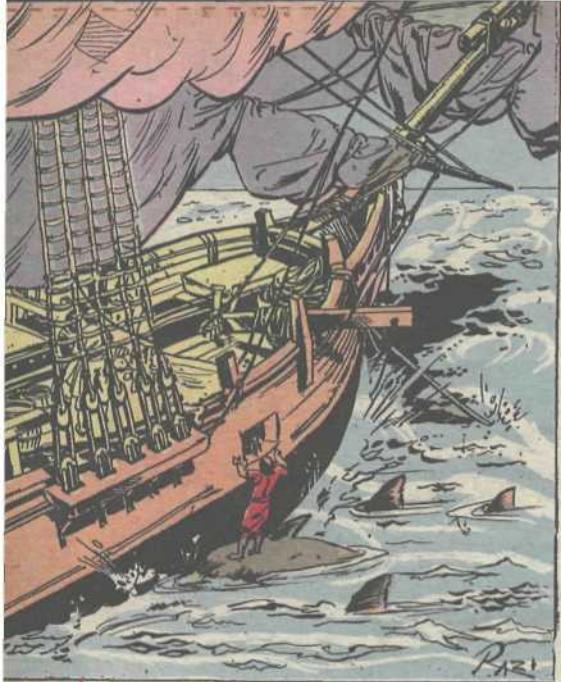
అపూర్వుడు సముద్రం కేసి చూస్తూ ఈలవేశాడు. మరుక్కణమే ఉవ్వెత్తున లెస్తున్న అలలపై, సీళ్ళను పైకి చిమ్ముతూ నాలుగు గండుమీనులు లేచిపడి ఒడ్డుకు ఉరుకుతూ వచ్చాయి.. అపూర్వుడు సమీరుడికి చేయి అందించాడు. ఇరువురూ చెరోక గండుమీనం మీదికి ఎక్కురు. ఆ రెండు గండు మీనులూ ఈర వెగంతే టడకేసి బయలుదేరాయి. వాటికి రష్టగా రెండు వైపులా మరిరెండుగండుమీనులు ఈదుతూ వెళ్ళాయి.

"ఈ గండుమీనుల్ని ఎలా మచ్చిక చేసుకోగలిగారు?" అని అడిగాడు సమీరుడు.

"నేను వీటిని మచ్చిక చేసుకోలేదు. విశ్వమంతటాదివాయత్కువ్యాపించి ఉన్నది. మానవులలో, జంతువులలో, పక్షులలో, సర్వప్రాణికేటిలోనూ ఈ దివ్య అంశ ఆధారభూతంగా, అతినూక్కంగా వాయాపించి ఉన్నది. ఆ అంశను స్వృశించి, సందేశాన్ని పంపామంటే, మన ఉద్దేశం మంచిదయిన ప్పుడు, ఆ ప్రాణి మన సందేశానుసారం నడుచు కుంటుంది. నేనా సూక్ష్మ అంశం ద్వారానే, ఈ గండుమీనులను ఆదేశించాను," అని వివరించాడు అపూర్వుడు.

"అలాగా! మరయితే, మానవహృదయాలలోనూ మీరా సహకారభావాన్ని

కలిగించగలరన్నమాట!'' అన్నాడు సమీరుడు.

“మనుషులందరిలోనూ ఆలాంటి సహకార భావాన్ని కలిగించలేము. ఎందుకంటే మనిషి మిగతా జంతుజాలం లాగా కేవలం ప్రకృతికి అధినమైనవాడు కాదు. మానవజీవితంలో మనసు ప్రథానమైన పాత్ర వహిస్తున్నది. మనసులో అనుకోంచెన్నే అనుమానాలూ, అలోచనలూ, ప్రశ్నలూ సముద్ర తరంగాల్లాగా వస్తూ వుంటాయి. అయినప్పటికీ, నత్యసంఘులూ, మాయమర్మలెరుగని స్వచ్ఛమైన మనసుకలిగినవారూ నా పిలుపును ఏనగలరు!'' అన్నాడు అపూర్వుడు.

ఇంతలో వాళ్ళు ఓడను సమీపించారు. చుట్టూ చీకటి. గండుమీనులకు కృతజ్ఞతలు చెప్పి. ఇద్దరూ ఓడలోకి ఎక్కారు. కిటికీ నుంచి లోపలికి తొంగిచూశారు. ఆ గదిలో కుప్రాళ్ళు హాయిగా నిద్ర పోతున్నారు. ఇంకా వాళ్ళకు పాసీయం మత్తు వదల లేదు. ఆ గది తలపులు మూసి, తాళం వేసి ఉన్నది.

నిశ్శబ్దంగా, ఇద్దరూ పక్క గదిలోకి తొంగి చూశారు. అక్కడ ఓడ యజమాని, కూర్చుని తన సహచరులతో చర్చలు జరుపుతున్నాడు. ఆ గది నిండా, కత్తులూ, ఈటెలూ, కర్రలూ మరికాన్ని వింత ఆయుధాలూ ఉన్నాయి. వాళ్ళ మాటలను బట్టి, ఆ ఓడ సముద్రపు దొంగలమూలకు చెందినదనీ, ఓడయజమాని దొంగలమూలానాయకుడనీ, అపూర్వుడు గ్రహించాడు.

“ఆ పిల్లల తల్లిదండ్రులు వాళ్ళను వెతుక్కంటూ వచ్చేలోగా, మనంజిక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోవాలి.” అన్నాడు మూలానాయకుడు.

“వాళ్ళు వస్తే మాత్రం ఏం చేయగలరు? మన అనుమతి లేకుండా ఓడను సమీపించ లేరు గదా?” అన్నాడు ఉపాయకుడు.

“మనల్ని గురించి ఎవరికి అనుమానం రాకూడదు. అందుకు మనం ఏమాత్రం

అవుకాళం జవ్వకూడదు," అన్నాడు
నాయకుడు కోపంగా.

వాళ్ళిద్దరూ ఆ గది నుంచి బయటకు
వచ్చారు. అహార్యుడూ, సమీరుడూ వాళ్ళు
కంట బడకుండా చీకటిలో దాకుక్కన్నారు.
నాయకుడు ఆణ్ణాపించగానే ఆనువరులు
లంగరెత్తారు. ఓడ కదిలింది. నాయకుడు
వెళ్ళి, పెల్లలున్న గది తలుపులు తెరిచాడు.

"సముద్రంలో దూకి తమింగిలాలకు
అహార్మై పొవాలనుకుంటే తప్ప, ఈ
కుర్రాళ్ళు మన నుంచి తప్పించుకోలేరు!"
అన్నాడు ఉపనాయకుడు ఉత్సాహంగా.

జద్దరూ తలుపు దగ్గరి నుంచి, మరొక
వైపుకు కదిలారు.

"ఆఁ, ఇదే మంచి సమయం. నువ్వు
వెళ్ళి, కుర్రవాళ్ళు మధ్య పడుకో,"
అన్నాడు అహార్యుడు సమీరుడి చెవిలో.

సమీరుడు పెల్లగా వెళ్ళి కుర్రవాళ్ళు
మధ్య పడుకున్నాడు.

"వీళ్ళను రత్నదీపానికి కదా తీసుకు
వెళుతున్నాము?" అని అడిగారు ఉప
నాయకుడు.

"కాదు. మరొక చిన్న దీపానికి
చేరాలి. అక్కడికి నాలుగుఱు దు
ప్రాంతాల సుంచి బానిస వ్యాపారులు
వసారు. ఆ దీపంలో మనం అడిగిన థర
పలుకుతుంది!" అన్నాడు నాయకుడు.

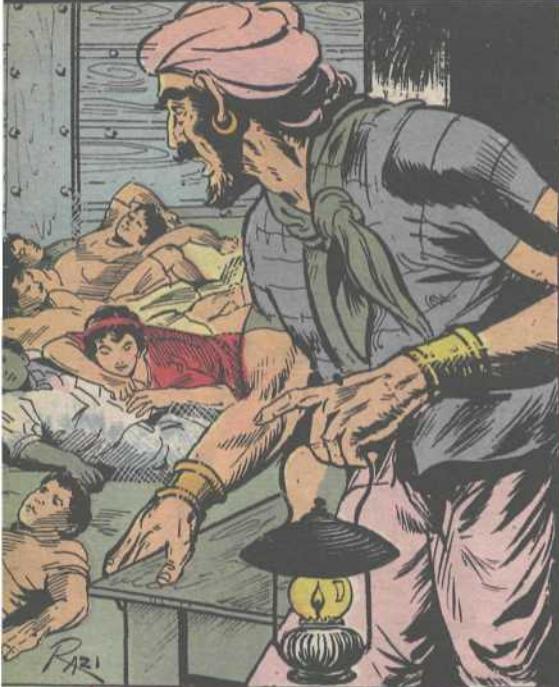

గది నుంచి ఏదో శబ్దం వినిపించింది.
ఉపనాయకుడు తొంగి చూశాడు. దీపం
మరీ గుడ్డిగా వెలుగు తున్నది. వాడు
లోపలికి వెళ్ళి వత్తిని ఎగబేశాడు.

"ఒక్క కుర్రవాడు వంద దీనారాలు
పలుకుతాడు. ఐధుగురు, ఐదువందల
దీనారాలు!" అన్నాడు నాయకుడు ఉత్సాహంగా మీసాలు దువ్వుతూ.

"లెక్కలు వేయడంలో నువ్వు మరీ
అంత అధ్వాన్నమని నాకు తెలియదు.
వందను ఆరుతో పెంచితే బధువందలెలా
వస్తాయి?" అన్నాడు ఉపనాయకుడు.

"మూర్ఖుడా, కుర్రాళ్ళు ఆయిదుగురే;
అరుగురు కాదు," అన్నాడు నాయకుడు.

"కాదు, ఆరుగురు!" అన్నాడు ఉపనాయకుడు.

"సువ్యు గాలిలోంచి ఒకట్టి కొత్తగా సృష్టించావా ఏమిటి?" అని కోపంగా అడిగాడు నాయకుడు.

"వచ్చి సువ్యే లెక్కించి, చూడు!" అని రెట్టించాడు ఉపనాయకుడు.

నాయకుడు లోపలకి వెళ్ళి, పిల్లలను లెక్కించాడు. నిజంగానే ఆరుగురున్నారు. నమ్మిలేక దీపాన్ని చెతిలోకి తీసుకుని వెళ్ళి, పిల్లల ముఖాలను పరిశిలించి చూశాడు. మరొకసారి లెక్కించాడు.

"మరీ ఏచారించకు. ఎక్కువమంది వుంటే మనకే లాభం. ఐదువందల దీనా

రాలకన్నా. ఆరువందల దీనారాలు లాభ సాటి కదా! ఇప్పుడు తెలిసింది కదా ఎవడు మూర్ఖుడో? నన్ను మూర్ఖుడివి అన్నందుకు క్షమాపణ చెప్పాలి!" అన్నాడు ఉపనాయకుడు గ్రహిగా సమ్మతూ.

"నన్ను మూర్ఖుడనడానికి నీకెన్ని గుండెలు?" అంటూ నాయకుడు నడుముకు వేలాడుతూన్న కత్తి దూశాడు.

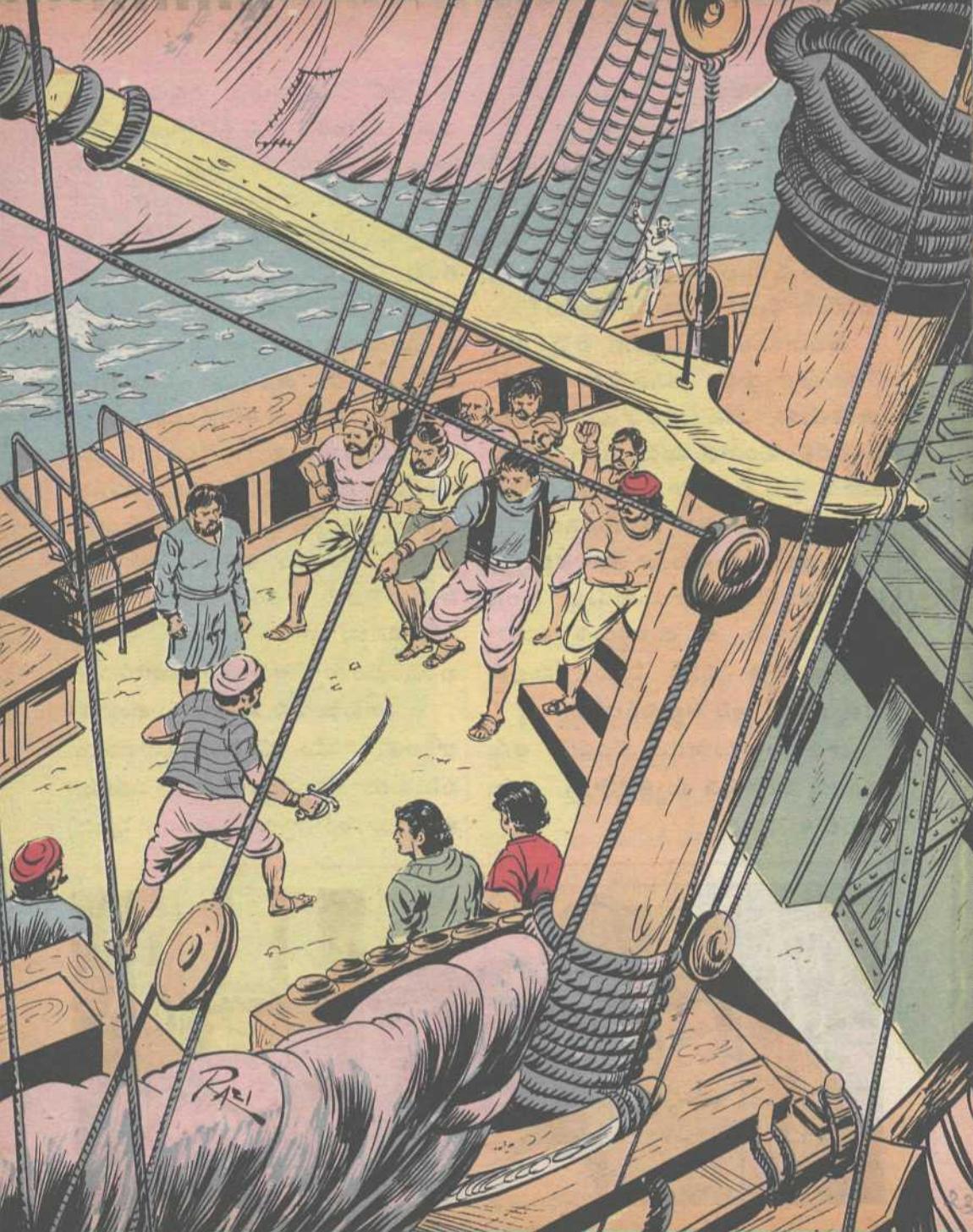
"నేను ఆ న.లే దు: సువ్యున్నమాటను నీకే అప్పగిస్తున్నాను!" అన్నాడు ఉపనాయకుడు.

"ఒక క్రిస్తారి కాదు. వందసార్లంబాను! సువ్యు మూర్ఖుడివి! మూర్ఖుడివి!" అని అరిచాడు నాయకుడు.

వాళ్ళాలరుపులువిని, ఓడలోని అనుచరు లందరూ బిల బిల మంటూ అక్కుడికి చేరారు. నాయకుడికి, ఉపనాయకుడికి మధ్య ద్వేషం, పగ ఉన్నాయని తెలుసు గాని, ఇంత దారుణంగా బయటపడు గలరని ఎవరూ ఉపాంచలేదు.

"నీ మొండి కత్తిని చూసి హదలి పోవడానికి నేనేం అమాయకుట్టి కాను! నీబెదీరింపులు నాదగ్గర సాగు, జాగ్రత!" అని పోచ్చరించాడు ఉపనాయకుడు.

"ఏమిటి! ఇది మొండికత్తు? దాని పడును చవిచూపిస్తాను, చూడు!" అని ఆరుపూ నాయకుడు ముందుకు ఉరికాడు.

ఉపనాయకుడు ఒక ప్రతి అధుగువెనక్కు వేసి, మారుపువేగంతో పక్కనున్న కత్తిని అందుకుని, నాయకుడి రొమ్ములోకి దించాడు. నాయకుడు కీచుమని అరుస్తూ కిందికి ఒరిగిపోయాడు.

ఆ నువ్వు లందరూ, భయంతో, మౌనంగా శిలల్లా నిలబడిపోయారు!

ఉపనాయకుడు బిగ్గరగా నవ్వుతూ, “ఈ దుర్మార్గుడికి తగిన శిక్షి పడింది. ఈ నీముడు, మన పాతనాయకుణ్ణి ఎలా పంచనతో చంపాడే మీరు మరిచిపోలేదు కదా? నేను ఏట్లి మోసంతో చంపలేదు. ప్రాణరక్షణకే కత్తిని ఉపయాగించాను. పైగా, ఇదుకూ, అరుకూ తేడా తెలియని మూర్ఖుడు మనకు నాయకుడుగా ఉండడానికి తగదు. ఆ దుర్మార్గుడి శవాన్ని సముద్రంలోకి విసిరి మీమీ పనులకు వెళ్ళండి!” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

వాడి ఆజ్ఞానుసారం కొందరు అనుచరులు నాయకుడి మృతదేహాన్ని, సముద్రంలోకి నెట్టారు.

టడలోని కేకలు విని, గదిలోని కుప్రవాళ్ళు మేలుకొని లేచి కటికీగుండా వెలుపలికి చూడబోయారు. వెంటనే సమీరుడు దీపం ఆర్పి, వాళ్ళతో మెల్లగా ఇలా అన్నాడు: “సముద్రపు దొంగలు మిమ్మల్ని తరలించుకుని వెళ్ళి, దూరద్వ్యేపంలో బానిసలుగా అమ్మడానికి పథకం వేశారు. నా మాట విన్నారంటే ఈ గండం నుంచి బయటపడే ఉపాయం చెబుతాను. ఇప్పుడు నిద్రపోతూ న్నట్టు అలాగే పడుకుని కళ్ళు మూసుకోంది. దొంగల పథకంగాని, ఇంతవరకు ఇరిగిన గొడవలో దొంగల నాయకుడు చచ్చిన విషయంగాని మనకు విమాత్రం తెలియన్నట్టుగా నేనడుచుకోవాలి. దొంగల ఉద్దేశాన్ని మేనం పసిగట్టినట్టు వాళ్ళు గ్రహపై మనల్ని బంధించవచ్చు. అది మరి ఆపాయం!”

ఆ మాటలు విని కుర్రాళ్ళు భయశ్చ ర్యాలతో, ఏమీ మాటలు దెకపోయారు. సమీరుడు చెప్పినట్టు అలాగే పడుకుని కళ్ళుమూసుకున్నారు. — (జంకా వుంది)

అగ్నిసిద్ధుడికథ

పట్టువదలని విక్రమార్గుకు చెట్టు వద్దకు
తిరిగి వెళ్లి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని
దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే
మౌనంగా శ్కూనం కేసి నదవ సాగాడు.
అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, “రాజు,
భీతికలపే విషసర్పాల బునలతే,
నక్కల ఈళలతే, గుర్తుగూబల అరుపు
లతే, అతి భయానకంగా పున్న శ్కూ
నంలో, ఈ అర్థరాత్రివేళ తిరుగుతున్న
వంటే, అందుకు అతి ముఖ్యమైన కారణ
మేడే పుండి పుండాలి. అయితే, తీరా
కార్యం సిద్ధించాక, అగ్నిసిద్ధు డనే రాజు
లాగా, మొత్తం ఘలితాన్ని అయ్యాగ్యలూ,
హని తలపెట్టిన వాళ్ళపాలు కాకుండా
కాపాడుకోగలవే లేదో అన్న అనుమానం
కలుగుతున్నది. ఏది ఏమైనా, సీకు
ముందు పోచ్చరికగా పుండెందుకు,
ఆ అగ్నిసిద్ధుడి కథ చెబుతాను, ప్రేమ

బేతాళ కథలు

తెలి యకుండా, విను," అంటూ ఇలా
చెప్పసాగాడు :

అగ్నిధరరాజ్య పాలకుడైన అగ్ని
స్థదుగు గప్ప ఏరుడైనప్పటికి, ఎమాత్రం
రాజ్యకాంక్ష లేనివాడు. అతడి పరిపాల
నలో అగ్నిధరరాజ్యం, అన్ని విధాల
అభివృద్ధి చెందింది. అయితే, అరాజ్యానికి
పారుగున పున్న విదేహ రాజ్యానికి
తరతరాలుగా శత్రుత్వమున్నది. ఆ
కారణంవల్ల, అగ్నిస్థదుగు రాజ్యం
రాబడిలో ఎక్కువభాగం సైన్యానికి కేటా
యించవలని వస్తున్నది.

ఒకసారి అగ్నిస్థదుగు బాగా అలో
చించి, విదేహరాజ్యం సోమశేఖరుడికి—

తాత, ముత్తాతలనాటి పాతపగలు మరిచి
స్నేహంగా మెలుగుదామని, కాంతి రాయ
బారం పంపాడు.

అయితే, సోమశేఖరుడు మూర్ఖంగా
అగ్నిస్థదుడితో స్నేహానికి సమ్మతించక,
“మా వంశానికి, మీ తాత ముత్తాతలు
చేసిన హని మరవలేను. మన శత్రుత్వం
సమసిషోదు !” అని కబురు పంపాడు.

కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచాయి. ఒక
నాడు సోమశేఖరుడు వేటకు పోయి,
అక్కడ జరిగిన ప్రమాదంలో మరణిం
చాడు. అతడి కుమారుడైన సత్యదీపుడు
రాజయ్యాడు. అతడు కాంతస్వయభావుడు.
గతంలో, తన తండ్రితో స్నేహానికి అగ్ని
స్థదుగుచేసినప్రయత్నం, అతడికితలును.
తమ రెండు రాజ్యాల మధ్య శత్రుత్వం
చల్లారి, మైత్రి నెలకొనడం ఎలా అని
ఆలోచించసాగాడు. ఆ సమయంలో అత
డికి అగ్నిస్థదుడి కుమారై అయిన స్వయం
ప్రభను గురించి తెలియవచ్చింది.

స్వయంప్రభ గప్ప సాందర్భపతేగాక,
విధ్యాబుద్ధులు నేర్చిన యువతి. అమెను
వివాహమాడి అగ్నిధర, విదేహరాజ్యాల
మధ్య శత్రుత్వం రూపుమాపాలని, సత్య
దీపుడు నిశ్చయించాడు.

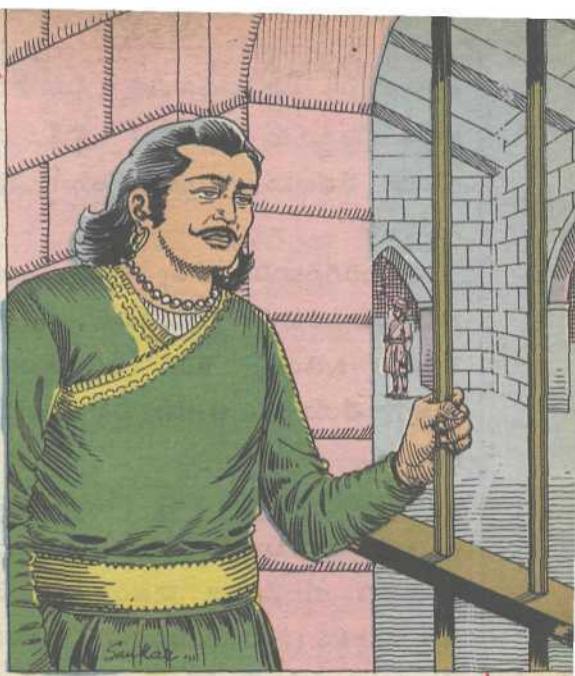
తన అభిప్రాయం తెలియబరు స్తూ,
సత్యదీపుడు రాయబారి ద్వారా అగ్ని

సిద్ధుడికి లేఖ పంపాడు. ఇందుకు అగ్ని సిద్ధుడు చాలా సంతోషించాడు. పగ తీర్చుకోవాలనే తండ్రిబాటులో కాక, ఇరుగుపొరుగు రాజ్యాల మధ్య కాంతిని కోరే సత్యదీపుడు, అగ్నిసిద్ధుడికి చాలా యాగ్యాడుగా కనిపించాడు. అతడికి తన కుమారె నిచ్చి వివాహం జరపాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చాడు.

అయితే, అగ్నిసిద్ధుడికి కుమారుడైన సింహాకేసరికి తండ్రి నిర్ణయం నచ్చలేదు. శత్రువుతో వియ్యమందరుం అతడికి అవమానంగా తేచింది. కానీ, తన ఈ అభిప్రాయాన్ని తండ్రికి మాత్రం చెప్పి లేదు.

యువరాజుతో సఖ్యంగా పుంచూ, అతడికి సలహాలిచ్చే రాజపరివారంలోని ముఖ్యులు కొందరు సంగతి గ్రహించి, సింహాకేసరి మనసులో విషటీజాలు నాటారు. స్వయంప్రభను వివాహమాడతా ననడంలో, సత్యదీపుడికి కేదే దురాలోచన పున్పదనీ, దానికి సమ్మతించిన మహా రాజుకు మతచలించిన నీ, ఇప్పుడు చూస్తూ పూరుతుంటే అగ్నిధర రాజ్య సింహాసనం సింహాకేసరికి దక్కుదని నూరి పోళారు.

సింహాకేసరి, తండ్రిని తొలగించి సింహాసనం ఆక్రమించుకోవడానికి పథకం

వేళాడు. దాని ప్రకారం, ఒకనాటి అర్థ రాత్రి సమయంలో రాజు అగ్నిసిద్ధుడు భైదు చేయబడ్డాడు. ఒక శుభ ముహూర్త నిసింహాకేసరి రాజయ్యాడు.

చెరసాలపాలయిన అగ్నిసిద్ధుడు జరిగిన దానికి భిన్నుడయ్యాడు. తనను భైదు చేయడం సింహాకేసరికి పుట్టిన బుద్ధి కాదనీ, రాతోద్యేగుల కుట్టు లోంగి పోయాడని గ్రహించాడు.

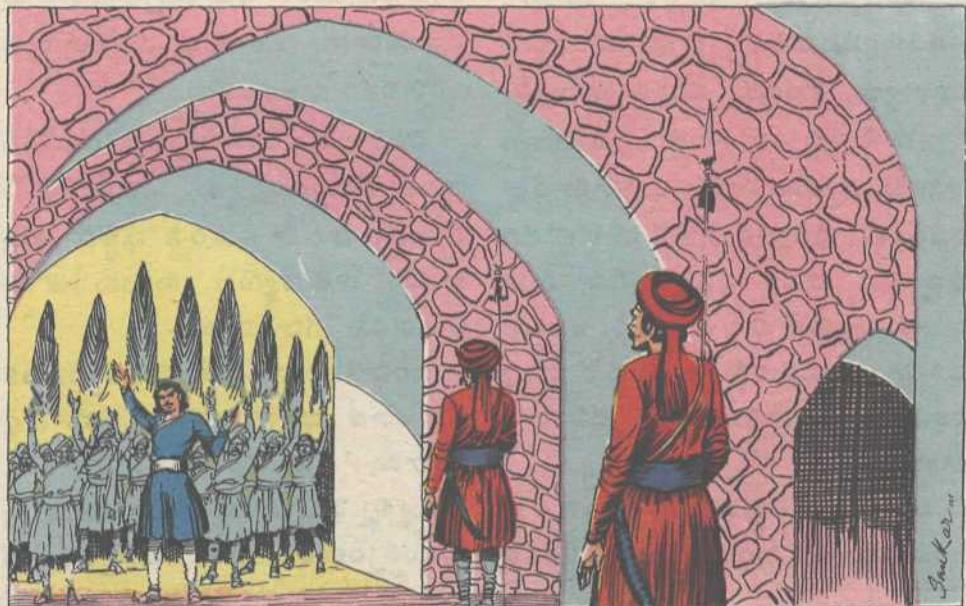
సింహాకేసరి రాజవుతూనే, సత్యదీపుడికి ఒక దూత ద్వారా ఇలా వర్తమానం పంపాడు : “నా చెల్లెలని వివాహం అది, మమ్మల్ని వెన్నుపోటు పొడవాలని నువ్వు ప్రయత్నించాలు. తాత, ముత్తాతలసాతి

క్రతుత్వాన్ని సాధించడానికి, వివాహం అడ్డం పెట్టుకున్న నెన్ను శిక్షించ కుండా వదలను, వెంటనే యుద్ధానికి సిద్ధంకా!"

ఈ జరిగినదానికి సత్యదీపుడు ఎంత గానే విచారించాడు. యుద్ధంలో సింహాకేసరిని టడించి, తరిగి అగ్నిసిద్ధుణ్ణి రాజుగా చేయాలని అతడు నిశ్చయించు కున్నాడు.

ఇంతలో అగ్నిధరరాజ్య ప్రజల్లో పెద్ద అలజడి బయలుదేరింది. మహారాజును బంధించి, యువరాజు రాజయినందుకు తిరుగుబాటు ప్రారంభమయింది. దానికి రవిచంద్రుడనే యువకుడు నాయకత్వం పహించాడు.

ఇంటగెలచి, రచ్చగెలవాలన్న ఉద్దేశ్యంతో, సింహాకేసరి ముందుగా రాజ్యంలో చెలరేగిన తిరుగుబాటును అణచివేసి, తర్వాత సత్యదీపుడితో యుద్ధానికి తలపడాలని భావించాడు. ఇందుకుగాను రవిచంద్రుణ్ణి బంధించడానికి తీవ్రప్రయత్నాలు చేయసాగాడు. ఈ తిరుగుబాటు గురించి విన్న సత్య దీపుడు, యుద్ధానికి అదే అదనుగా భావించి, సైన్యంతో బయలుదేరాడు. సింహాకేసరి పరిస్తితి అడక్కతెరలో పొక చెక్కుమాదిరయింది. అతణ్ణి రచ్చగొట్టి సింహాసనం ఎక్కుంచిన రాజోద్యేగులు, యుద్ధంలో సింహాకేసరి టడితే, సత్యదీపుడితో సంధి ఒడంబడిక చేసుకుని, తమలో

ఒకరు రాజు కావాలని కుట్ట సాగించాడు. ఇది తెలుసుకున్న సింహాకేసరికి తనెంత పొరబాటుచేశాడో అర్థమైంది. అతడు కుట్ట దారులందర్నీ బంధించి కారాగారంలో వేయించాడు.

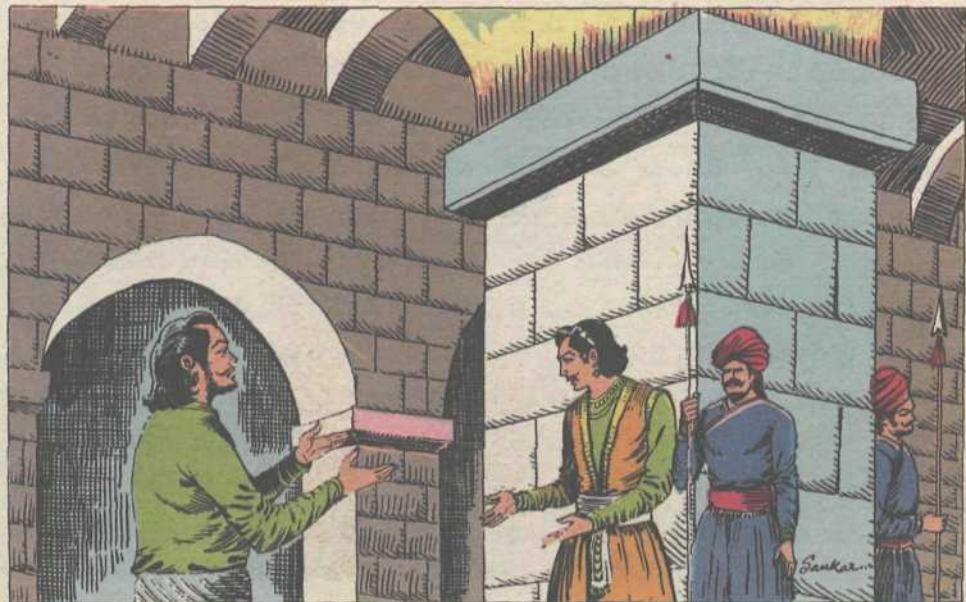
విజయమో, వీరస్వర్గమో తప్ప మరొక మార్గం లేదని తెలుసుకున్న సింహాకేసరి, సైన్యంలో బయలుదేరి, సత్యదీపుడితో తలపడ్డాడు. రెండు సైన్యాల మధ్య భయంకరమైన పోరు జరిగింది. ఆయితే, త్వరు చేయబడిన తమ రాజువట్ల అభిమానం గల చాలామంది సైనికులు, తమ కుతామూగా సత్యదీపుడికి లొంగి పోయారు. దానితో సింహాకేసరి, సత్యదీపుడి చేతిలో చిత్తుగా ఉడిపోయాడు.

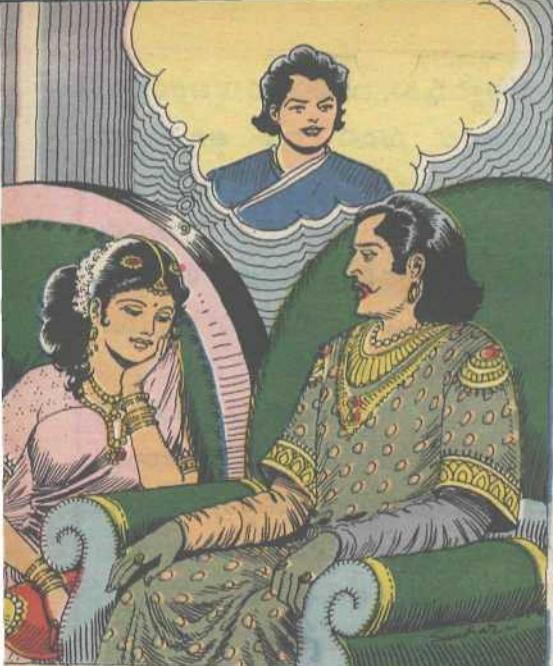
సత్యదీపుడు, సింహాకేసరిని బంధించి, కారాగారం నుంచి రాజు అగ్నిసిద్ధుణ్ణి వియదల చేయించాడు.

అగ్నిసిద్ధుడు, సత్యదీపుడ్లి కొగలించు కుని, “సత్యదిషా! నీకెలా కృతజ్ఞులు చెప్పాలో తెలియదం లేదు. నీ సహాయం మరవరానిది,” అన్నాడు.

అందుకు సత్యదీపుడు, “ఇందులో కృతజ్ఞత చెప్పడానికమంది, మహారాజా! తమరు లోగడనిర్దిశించినట్టు, నన్నుతమ అల్లుడుగా స్వీకరించండి,” అని కోరాడు.

అగ్నిసిద్ధుడు తన మందిరానికి వెళ్లి, స్వయంప్రభకు కబురు పంపి, అమెరాగానే సత్యదీపుడితో అమె వివాహం గురించి ప్రస్తావించాడు.

స్వయంప్రభ కొద్ది సేపు మౌనంగా పుండి, తర్వాత తండ్రితో, “నాన్నా, నా మనసులోని మాట చెబుతున్నాను. మీరు శ్వాసు చేయబడినప్పుడు, ప్రజలలో మీషట్ల రాజబత్కిని రేకెత్తించి, తిరుగుబాటులో ప్రాణాలకు సైతం తెగించి నిలబడిన రవిచంద్రుణ్ణి వివాహమాడాలనుకుంటున్నాను. కానీ, ఈ సంగతి తెలిస్తే సత్యదీపుడు, మీకు పని చేయగలడని భయంగా పున్నది,” అన్నది.

అగ్నిస్తుడు ఒకటి, రెండు క్షణాలు అలోచించి, “అమ్మా, నీకిలాంటి భయం ఆక్షరలేదు. నీ వివాహం, నువ్వు కోరి నట్టు రవిచంద్రుడితో జరిపిస్తాను,” అని

చెప్పి, తర్వాత సత్యదీపుణ్ణి కలుసుకుని, ఈ విషయం వివరించాడు.

ఆయితే, సత్యదీపుడు, స్వయంప్రభ అనుకున్నట్లు ఆగ్రహించక, స్వయంగా దగ్గిర పుండి, రవిచంద్రుడితో ఆమె వివాహం జరిపించి, తన రాజ్యానికి వెళ్లి పోయాడు.

ఇది జరిగిన కొద్ది రోజులకే, అగ్నిస్తుడు రాజ్యాన్ని తన కుమారుడైన సింహకేసరికి కట్టబెట్టి, వానప్రస్తావమం స్వీకరించి అరణ్యానికి వెళ్లి, ఆశ్రమం ఏర్పరుచుకున్నాడు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజు, సత్యదీపుడు యుద్ధంలో జయించి కూడా, అగ్నిధర రాజ్యాన్ని ఆక్రమించుకోక పోవడం అటుంచి, కోరిన రాజకుమారి స్వయంప్రభను కూడా వివాహం ఆడ కుండా ఎందుకు తరిగి వెళ్లాడు. ఇది ఆతడిలోని రాజనీతి లోపం కాదా? ఇక అగ్నిస్తుడు, ప్రజలను రెచ్చగొట్టి తిరుగుబాటు చేయించడం తప్ప, మరేయోగ్యతాలేని రవిచంద్రుడితో, తన కుమారు వివాహం జరిపించడం, ఆతడి రాజసానికి మచ్చకాదా? మరొక సంగతి: తండ్రి అన్న శూజ్యభావం లేకుండా, తనకు పోని చేసిన సింహకేసరికి సింహసనం అప్పి గించడం, ఏమన్న రాజనీతిజ్ఞత అనిపించు

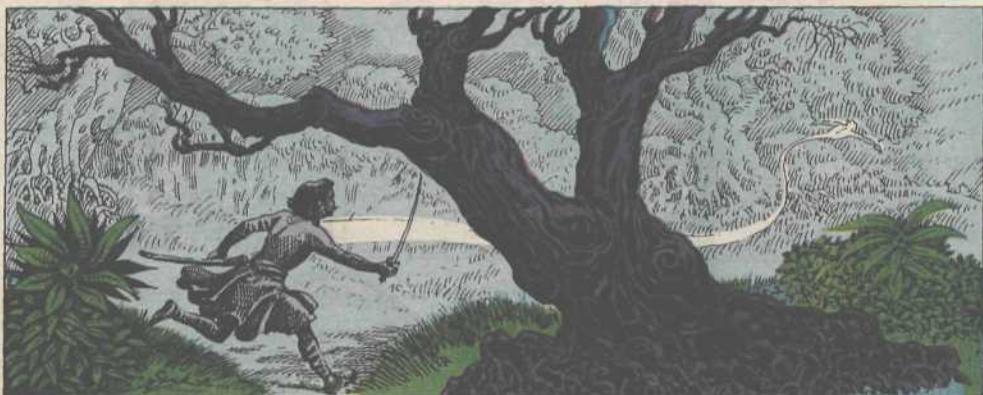
కుంటుంది? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావే నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విషక మార్పు దు, "అగ్ని సిద్ధుడు, సత్యదీపుడు—జిద్దరూ గొప్ప రాజునీతిజ్ఞులనడంలో సందేహం ఏమీ లేదు. ఎలా అంటే—విదేహ, అగ్నిధర రాజ్యాలమధ్య పాతపగలు మాన్యి, స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పరచడం అనేదే, సత్య దీపుడి ప్రభావ లక్ష్యం. రాజుకుమారి స్వయంప్రభను వివాహమాడడం అనేది, ఈ లక్ష్యసాధనలో ఒక భాగం మాత్రమే. సింహాకేసరి ఓటుమి వల్లా, రాజు అగ్ని సిద్ధుడి ప్రవర్తన ద్వారా, ఆ లక్ష్యాన్ని అతడు సాధించాడు. అటువంటప్పుడు, మరెవరినే ప్రేమించిన రాకుమారిని తాను అశించటం, ఆటవిక లక్షణం అవుతుంది. అందువల్లనే, అతడు ఆమె వివాహాన్ని స్వయంగా దగ్గిర పుండి జరిపించి, తన దారిన వెళ్ళిపోయాడు. ఇదే నిజమైన రాజు నీతి. ఇక, అగ్నిసిద్ధుడు, రవిచంద్రుణ్ణి

తన ఆల్లుడుగా చేసుకోవడం గురించి. ఎటువంటి సామాన్యమైనా, తన సాంత బలదర్శిలతో నాయకుడు కాగలిగి నప్పుడు, ఆతడు అందరిచేతా గొప్ప యోగ్య దుగుగానే పరిగణింపబడతాడు. ఆ సంగతి తెలిసినవాడే ఇనక, అగ్ని సిద్ధుడు రవిచంద్రుణ్ణి తన ఆల్లుడుగా చేసుకున్నాడు. ఇందువల్ల, ఆతడి రాజు సాంఖ్యిక మచ్చ అంటూ పుండు. సింహాకేసరి స్వయంప్రభగా మంచివాడు. రాజు దేవ్య గుల కుట్ర గ్రహించలేక, అతడు తండ్రికి ద్రోహం తలపెట్టాడు. అందుకు గాను అతడు, అటు ప్రజలనుంచీ, ఇటు సత్య దీపుడివల్లా తగిన శిక్ష అనుభవించాడు: ఈ అనుభవంతో అతడు ప్రజాష్టిమం కోరే రాజు కాగల్దడని విశ్వసించే, అగ్నిసిద్ధుడు అతడికి పట్టం కట్టాడు," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మానథంగం కలగ గానే, బేతాలుడు శవంతో సహి మాయమై, తిరిగి చెట్టుకాట్టాడు. —(కల్పితం)

[అధారం: ఎన. శివనాగేశ్వరరావు రచన]

మతిమరుపు

సీతారామయ్యకు పుట్టిను మతిమరుపు. ఈ కొంలో ఏ పని చేసింది, మరుకొంలో గుర్తుండేది కాదు. ఎక్కడపెట్టిన మత్తులు అక్కడ మరిచిపోయేవాడు. జందువల్ల, అతడి కుటుంబ నభ్యలు నానా ఇబ్బందులు పడేవాళ్లు. అతడి భార్య వెంటవుండి అన్ని పసులూ చేయించేది.

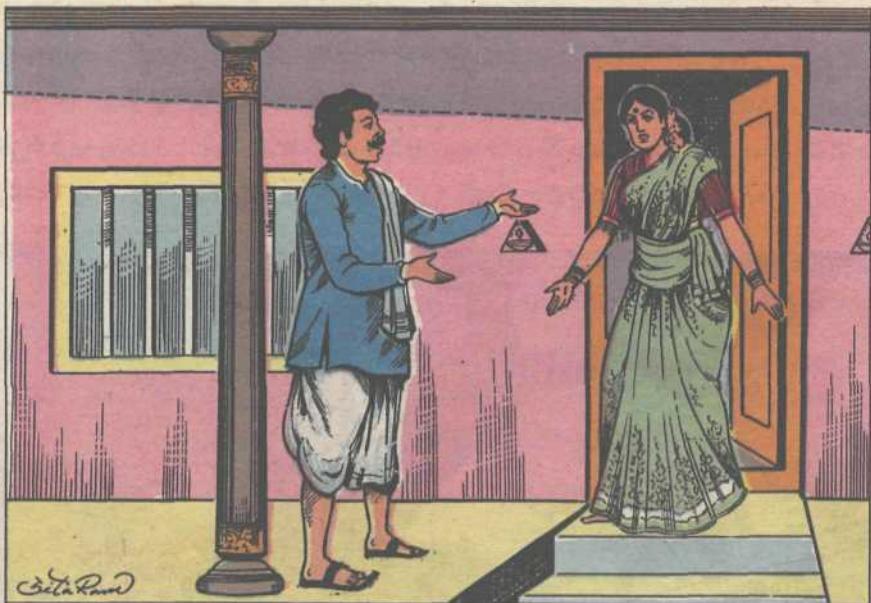
ప్రతిరోజు గుడికి వెళ్లి, అక్కడ రామాయణ పాఠాయణం వినివచ్చే సీతారామయ్య, రోజు తన చెప్పులో లెక ఉత్తరియిపో, గొఱగో అక్కడ మరిచి వచ్చేవాడు. తర్వాత ఇంట్లో వాళ్లలో ఎవరో ఒకరు వెళ్లి తిసులువచ్చేవారు.

భర్త మతిమరుపుతో బాగా వినిగిపోయిన సీతారామయ్య భార్య, ఒకరోజు కొపంకాద్దీ అతథ్మి గ్రహిగా చివాట్లు పెట్టింది.

భార్య పెట్టిన చివాట్లు సీతారామయ్యకు చాలా బాధకలిగించిన్నాయి. అరోజు పాయంకాలం అతడు గుడినుంచి ఇంటికి తరిగివచ్చి, భార్యను కేకవేసి పిలిచి, “నన్ను మతిమరుపువాడి వంటూ తెగ చివాట్లు పెట్టాపుగదా! ఈరోజు చూడు, గుడిలో మరిచిపోకుండా చెప్పులు తెయుక్కువచ్చాను,” అన్నాడు.

సీతారామయ్య భార్య, అతడి కాళ్యవంక ఆశ్చర్యంగా చూసి, “మీ మతిమరుపు మండి నట్టి పుండి. ఈరోజు మీరు అనలు గుడికి చెప్పులు తొడుకుగైని వెళ్లుతేదు!” అన్నది.

—దానరి వెంకటరమణ

మహానీయులు కలలుగన్న భారతదేశం:

“దేశమంటే మట్టికాదు!”

1872 వ సం॥ ఆగష్టు 15 వ తెదీన జన్మించిన శ్రీ అరవిందురు, ఇంగ్లాండులో ఉన్నత విద్యనభ్యసించి 1893 వ సం॥ మాతృదేశానికి తిరిగిపచ్చాడు. ఆనాటి మంచి పునర్జీవ భారతదేశ కంతాన్ని వినిపించాడు. భారతదేశానికి సంపూర్ణ స్వరాజ్యం కోరిన మొట్ట మొదటి జాతియ నాయకు డాయన. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తప్పక వచ్చితీరుతుందని గ్రహించాడ. ఆయన 1910 వ సం॥లో పాండిచ్చేరికి వెళ్ళాడు. పరిషామక్రమంలో, మానవజాతిని ఉన్నత దళకు తీసుకువెళ్ళాడానికి సహాయకారిగా, దివ్యశక్తిని భువిక తీసుకురావడానికి అక్కడ యోగసాధనలో నిమగ్నుడయ్యాడు. (1947 వ సం॥లో అరవిందుడి జన్మదినంనాడు మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించింది.)

ఆయన ఇలా ఉద్దాటించాడు: “భారతమాత కేవలం భూగోళంలో ఒక భాగం మాత్రమేకాదు. అమెబక శక్తి....దివ్యశక్తి. భారతదేశం నిఖిలం చదు. మానవ జాతి భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దే మహాత్మర శక్తి మనదేశానికి ఉన్నది. మానవు లందరిని సంఘరీతపరచే—ఆన్ని మతాల, విజ్ఞాన వైషయాల, తాత్క్యక దర్శనాల సమ్మైతమైన భావి విశ్వమతాదర్శం భారతదేశం నుంచే వికసిస్తుంది!” ఆ మహాపురుషుడి మహాన్నత భావాలను మన ఆదర్శంగా గుర్తుంచుకుండా.

మీకు తెలుసా ?

1. ఉత్తర భారతదేశంలో ‘దేశకలలోయ’ అని పేరుగాంచిన స్థలం ఏది?
2. ఈనాటి ఫిలీసగరం ఉన్నప్పలంలో సాంధవుంపాటి ఇంద్రజిత్తం ఉండేడని చెబుతాడు. ఈ మర్యాదాలు కాలంలో అది ఏషసార్లు విలిన్న నామాలలో రాజదానిగా పెరిసింది. ఆ పేర్లేమనో మీకు శెఱసా?
3. ఒక మహానీయుడి అస్తికలను గత 300 సంవర్గమాలగా ఒక వెంది_అర్దం వెడ్డలో శ్రద్ధపరచి. వన్నెందెళ్ళ కొకసారి తక్కులు చూడానికి అనుమతిస్తాడు. ఆ మహానీయుడెవ్వా? అది ఎక్కుడ ఉన్నది?
4. భారతదేశం ‘అదుంబర్ నగరం’ అని ప్రసిద్ధిగాంచిన నగరం ఏది? దానికాపేరు ఎందుకు వచ్చింది?

మన దేవతల్సుః

శ్రీ కృష్ణదురు

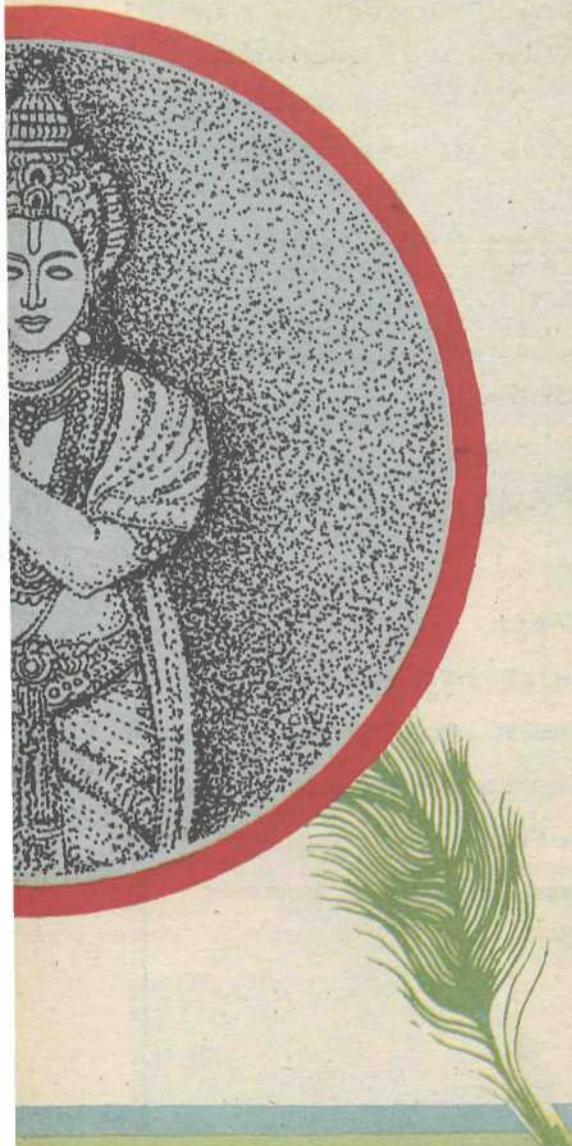
మహావిష్ణువు ఆవతారాలలో, సంపూర్ణావతారంగా ప్రసిద్ధమైనది శ్రీ కృష్ణవతారం. దేవకి పనుదేపుల తనయుడుగా జన్మించిన కణంనుంచే, కృష్ణదు అద్భుతమైన లీలలను చూపాడు. బాల్యంలో గోపజాలురతో కలిసిమెలిసి తిరిగాడు. వంచకు రాలయిన పూతనను వధించి, శాఖీయ మర్దనం గావించి, గోవర్ధనగిరినెత్తి, లోకకంటకుడైన కంసుణ్ణి వధించి గోపగోపిజనులకు ఆనందాశ్చర్యలు కలిగించి, వారి అవ్యాజప్రేమకు పాత్రుడయ్యాడు. ద్వారకాధిపతిగా, ప్రజలకు ఏ కొరతాలెకుండా పాలించాడు. థర్మబధ్యులై, ఉన్నతమైన విలువలు పాటించెన పాండపులకు అంతగా నిలిచి, వాళ్లను విజయపథంలో నడిపించాడు. భారత యుద్ధారంభంలో విషాదగ్రగ్సుడైన ఆశ్రునుదికిగీతోపదేశం చేసి, కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేసి కార్యాన్నిఖుణ్ణి చేశాడు. భగవద్గీత తరతరాలుగా దారిచూపే ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిగా వెలుగొందుతున్నది!

బాలకృష్ణదిలీలావినేదాలను కిరిస్తూ, ఆ జగన్నాటక సూత్రధారి అర్తత్రాణపరాయణాన్ని అభివర్ణిస్తూ, ఎందరోభక్తుకులు మధురమైన గీతాలు, అద్భుతమైన కావ్యాలు రచించారు.

శ్రీ కృష్ణజయంతి ఉత్సవాలను దేశమంతటా ఉత్సాహంగా జరుపుకుంటారు.

చందులు కబుర్లు

పికాసో కానుక!

సువ్రసిద్ధ చిత్రకారుడు నికాసో అధిచూది ఒకరు, మాత్రమేళ్ళ క్రితం ఆయనకు ఒక చిత్రం గిని వంపుని ఉత్సరం రాని, 100 రాలర్ (1500 రూపా) తెల్కు ఆ చెని వంపాడు. నికాసో ఆ తెల్కు వెనక్కెటు, నశ్యు తూస్తు దయ్యం బాష్పు గిరి సంకం చెని వంపాడు, ఆ ప్రశ్నేకమైన చెఱ్పులు గం ఔన్ 24 సంఖ్యలో 3,000 పొంద్ల (రూ. 90,000) కు వేంం వేయాడు.

అందరూ ఆధపిల్లలే!

వైశాలీ పూర్తిన తాటాస్ట్ ప్రాంతంలో గాయాంగ్ అనే గ్రామం ఉన్నది, గం వంటై సంవర్గరాంలో ఆ గ్రామంలో రాజుస్ 140 మంది పిల్లల వుట్టాడు. వాళ్ళలో 12 గురు మాత్రమే మగవిల్లయ. మిగా అందరూ అధపిల్లలే: 1978 వ సంసుందరి ఆ గ్రామంలో వుట్టివాళ్ళందరూ అమ్మాయిరే: అక్కుదివాళువరణానికి, అధపిల్లల పుట్టాయి ఏడైనా సంఘందం ఉన్నదేహా కసుగొనదానికి విభూసవేత తయ వరికోరుల ఉదుస్తున్నదు:

సాహిత్యవలో కనుండి

1. ప్రముఖ రచయిత ముల్కురాజ్ అనంద రచించిన ఒక నవలను మొదట ఇంగ్లాండులోని ఇరవై ప్రముఖ సంస్థలు నిరాకరించాయి. ఒక అంగీయుడు తెలిపలుకు రాశాడు ప్రమరింపబడింది. అయిన ఎవరు? పుస్తకం పేరేమిటి?
2. మన జాతియ చిహ్నాంలోని 'సత్యమేవ జయతే' అన్న వాక్యాన్ని ఎందులో నుంచి తీసుకున్నారు?
3. నాట్యకాష్టం గురించి వివరించే అతి ప్రసిద్ధమైన భారతీయ గ్రంథం ఏది?
4. 'తాకిక్-ఎ-హాంద్'ను రచించిన వారచరు?
5. హాందీ సాహిత్యంలో ఆధునిక నాటకానికి ఆద్యాదయిన భారతీందు హరిశ్చంద్ర రచించిన రెండు సుప్రసిద్ధ రచనలు ఏవి?

సమాధానాలు

మించు తెలుసా?

1. కులారోయ. ఇక్కడ ప్రతి గ్రామంలోనూ దేవకం విగ్రహిలున్నాయి. దనఱా సందర్శంగా వాటన్నిచీపీ అంఙకించిన రథాలలో ఉర్మిగాలు.
2. లాలోట, సిరి, కుగ్గకాబద్ద, కషాయవనా, ఫిరోజు బాద్ద, పురాణిలా, పొంపోనాబద్ద.
3. వెఱయంల్ ప్రాన్నిన్ వేవియర్; గోవారోణి కేత్తడర్ అన్ కామ శేసన్.
4. రాజస్థాన్ రాజదాసీనగరం కైశ్వర్; ఆ నగరాన్ని విర్మించిన రాజు సెంగ దానిని గులాబీరంగు రాజుకోసి విర్మించిన భవనాంలో, ద్వార కోరణాంలో అంఙక రించాడు.

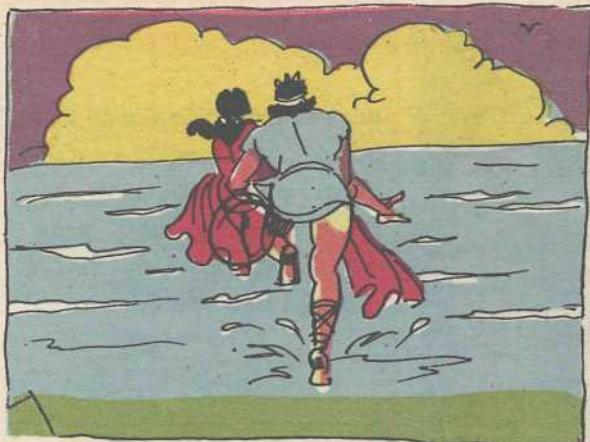
సాహిత్యం

1. ఇ. ఎమ్. శార్కస్టర్; 'అనుషఠాంప' (1930)
2. 'ముండక ఉపాయిక'.
3. భరతమాని విరచిత 'నాట్యకాష్టం'.
4. అర్జెరూసీ.
5. 'సత్యహరిశ్చంద్ర'; 'భారతీ దుర్గ'.

ప్రపంచ పురాణాథలు - 8

ప్రదుమ కృష్ణీవలుడు!

బకానెకప్పుడు భృద్యారన్ అనటదేపాతాళ లోకాన్ని పాలించే శ్రూలో, ప్రాస్ఫుర్ పైన అనే అందాల దేవతను చూయాడు. అమె అందానికి పరహస్యాలై, అమెను బలవంతంగా ఎత్తుకుని, త్రిశూలంతో సైయాన్ నదిని చీల్చుకుని పాతాళ లోకం చేరాడు.

ప్రాస్ఫుర్ పైన తల్లి సరీన దేవత, తన కుమార్తె కనిపించకపోయేనరికి, విచారంతో కొండలూ, కోసలూ, అదప్పలూ, లోయలూ అంటూ ఎక్కుడేక్కుడే వెలికింది. ఈని ప్రయోజనం లేక పోయింది.

సరీన దేవత, తీరని విచారంతో ఒక వ్యక్తులాలి రూపంలో ఒక గుట్టమీద కూర్చున్నది. తేమ్ముది పగణ్ణ, తేమ్ముది రాతులూ కదలాపెదలక అలాగే విచార పదనంతో కూర్చున్న అమెను సిలియున్ అనే ఒక పేదవాహు, అతని కూతురు మాసి జాలిపడి, తమ ఇంటికి రమ్మని పెలిచారు.

తండ్రి కూతుళ్ళ దయాగుణానికి నంత సించన సరినెపెత వాళ్ళ వెంటబయలు దేరింది. మార్గమధ్యంలో, తన చిన్న కొడుకు దిర్షకాలంగా తీరని వ్యాధితే బాధపడుతూన్న ఏపయున్ని సిలియన్ ఆ దేవతకు ఏపరించాడు.

ఆంకా మామూలు వృథతాలు లాగానే శుస్య, సరినె దేవత వ్యాధిగ్రస్తుతైన కుర్రాష్టి ప్రేమతే స్వీకించి, సుదుట ముద్దుపెట్టింది. ఆ క్షణమే పసివాడిలో సూతనే త్రేజం కలిగింది. వాడి ముఖం కళకళలాడింది. తమ బిడ్డ నప్పు చూసి, తల్లిదండ్రులు అంతులేని అనందం పొందారు.

ఆ రోజు రాత్రి ఆందరూ నైచరలో పుండగా, సరినె దేవత రెచి, కుర్రవాష్టి రెపి, ఏవ మంత్రాలు పల్లించసాగింది. యుధాలాపంగా మేలుకున్న కుర్రవాడి తల్లి, ఆ దృగ్యాన్ని చూసి అమెతా శ్వర్యం చెందింది.

నిరీన దేవత మంత్రం పరిష్కా, దాషుల నున్న కురవాళ్ళ బూడిద రాశిమెద పదుకోబెట్టింది. మరుకొణమే ఆ కురవాడి తల్లి భయంతే కిమమని అరుప్పూ, విష్టను బూడిద పైనుంచి దూరంగా లాక్కున్నది.

“ఎంతపనిచేశావు తల్లి! కొంత సేపు టిర్పు వహంచివుండి మీ విష్టను చిరంజీవిని చెని వుండేదాన్ని. మధ్య లోనే అధ్య తగిలావు. ఆయినా, నీ కడుకు అపురుష వైర్యాలిగా పెరిగి ప్రజలకు మొలు చేరుగలడు!” అని చెప్పి నిరీన దేవత ఆక్కుదినుంచి వెళ్లి పోయింది.

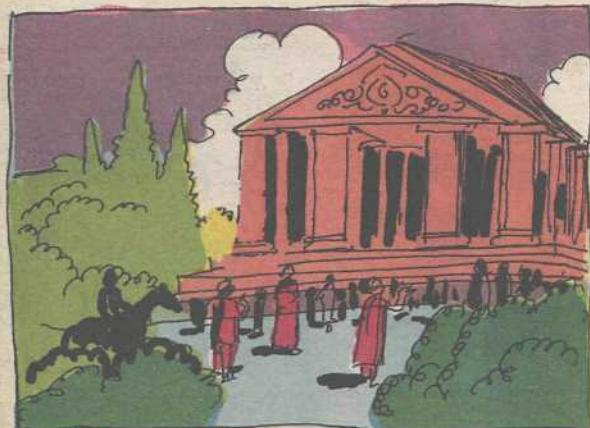
ఆ తరవాత కొంత కాలానికి నిరీను, తన కుమార్తె ప్రాస్నగ్రస్తిను, పూటిను వివాహమాడి ఉర్కారసిను రాణి ఆయిం దన్న సమావరం అందింది. ఆమె వరిష్ఠులను అర్థంచేసుకుని, అమైన వివారించడం మానేసింది.

తొన్నేళ్లు గడిచాయి. తను విచారంగా శుస్పుయు తనపై కనికరం చూపన పెదవాళ్ల కుటుంబాన్ని చూడాలనుకుని నిరిన ఆక్రూడిక వెళ్లింది. కుర్రవాడు ఇప్పుడు బ్రిష్టాల్ఫ్స్ అన్న పెరుణే సాహన వంతుదయాన యువకుడుగా పెరిగాడు. నిరిన దేవత ఆ యువకుడికి, నాగలి ఉపయోగాన్ని, వ్యవసాయాన్ని నెర్చింది. బ్రిష్టాల్ఫ్స్ ప్రపంచంలో మొట్టమొదట రైతు అయ్యాడు!

నిరిన, ఆ యువకుడై, రెక్కల జంతు పులు శూన్యాన రథంలో వివద ప్రాంతాలకు తిసుకు వెళ్లింది. బ్రిష్టాల్ఫ్స్ అయి ప్రాంతాల వారికండరికి వ్యవసాయ పద్ధతులను నేర్చాడు.

బ్రిష్టాల్ఫ్స్ తన స్వస్తిలంలో నిరిడ దేవతకు బ్రహ్మండమైన అలయం నిర్మించాడు. కాలక్రమేణ, ఆ అలయంలో ఉత్సవాలు భారీ ఎత్తున జరగడం అరంభమయింది. ఆ నంప్రదాయాన్ని గ్రించు చిరకాలం కొనసాగించారు.

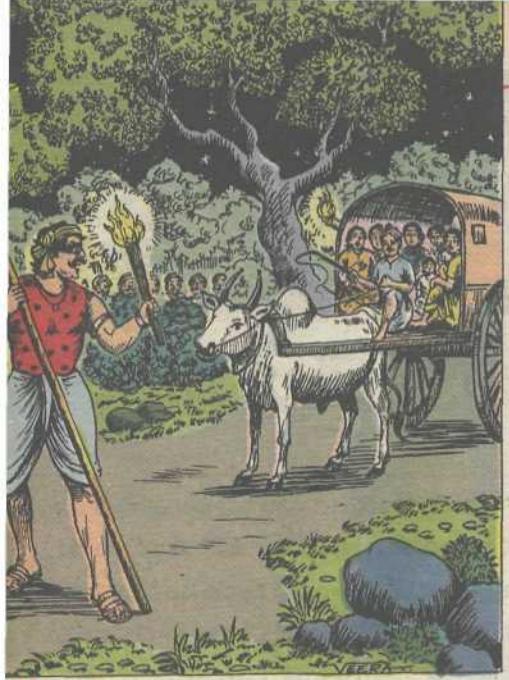
వికటమైన నవ్వు

చౌలాలం కిందట, భద్రాచలపు అడవులలో దారిపక్కనే ఒక ఆశ్రమం వుండేది. ఆ ఆశ్రమంలో ఒక యోగి పుంగవుడు తపస్సు చేసుకుంటూ ఉండేవాడు. అయిన మంచి దృథకరీరం కలవాడు. నిగనిగ లాడే నల్లటి మూరిడు గడ్డం కలవాడు. ఆ మహానుభావుడి దర్శనం చేసేసరికి ఎవళ్ళకైనాసరే, చెయ్యుత్తి ప్రముక్కదా మనిపించేది.

ఆ యోగిశ్వరుడు ఈ అరణ్యంలోకి ఎప్పుడు వచ్చాడే. ఎలా వచ్చాడే. ఈ ఆశ్రమంఎలా స్థాపించాడే, పిట్టకైనా గుట్టు తెలియదు. తెలియకపోవటంచేత లోకులు తలకొక మాటగా చెప్పుకునేవారు. ఎవరే మనుకొన్నా, అయిన లోకం ఉద్దరించ టునికి విచ్చేసిన మహానుభావుడని మాత్రం అందరూ నమ్మారు. తరణో పాయం కోసం అయినను ఆశ్రయింపజాశారు.

ఐతే, ఆ యోగి పుంగవుడు ఎవరితోనూ మాటాడడు. అయిన మౌన ప్రతుడు. ఆశ్రమంలో ఎత్తయినమండపంమీదపడ్డా సనం వేసుకొని కూర్చుని వుంటాడు. అయినకు ఈ ప్రపంచంతో సంబంధమే లేదా అనే అనిపిస్తుంది చూసేవాళ్ళకు. అందు చేత, వచ్చేపోయేవాళ్ళంతా తమకు తోచిన తృణమో పణమో భక్తిపూర్వకంగా ఆ మండపం మీద వుంచి, స్వామికి ఒక్క సారి ప్రముక్క మరీ పొతూ వుండేవారు.

ఈ విథంగా, దోషిదిదంగలతో నిండి పున్న ఆ మహారణ్యంలో ఆ యోగిశ్వరుడి మూలానజనసంచారంరోజురోజుకి ఎక్కువ కాజొ చ్చింది. దిని ఘలితంగా అరణ్య ప్రాంతంలో దోషిదీలూ, దంగతనాలూ తగ్గి పోవలసింది. కానీ, అలాటిదేమీ కనిపించ లేదు సరికదా, అంతకంతకు చేరీలు మరీ ఎక్కువపుతూ వచ్చినై.

పంచి, “నా మాటలు జాగ్రత్తగా వినండి. నేను వృత్తిచేత దొంగనే. ఐనా, నాదంతా ఒక పద్ధతి. నాకు కావలసింది మీ థనం. అంతే. ప్రాణాలు కాదు. మాటూడక, నగా నట్టా తీసి ఇక్కడ పెట్టి వేళా రంటే మీకేమీ భయం ఉండదు. కాదూ కూడదూ అని, మీరు ఎదురు జిరిగినా, గోల చేసినా, అదుగో ఆ పొదల చాటున పున్న నా జట్టు వాళ్ళు చూకారా, ఆ పదిమంది వచ్చేసి, చేయవలసిన పని అంతా చేసిపోతారు. ఒక్కసారి వాళ్ళకి సంజ్ఞ చేశానే, మరి చూసుకోండి....” అని పోచ్చరించాడు.

బకనాటి రాత్రి పదకొండు గంటలకు అ మార్గాన ఒక బండి పోతున్నది. అ బండిలో ముగ్గురు స్త్రీలూ, ఇద్దరు పురు షులూ, ఒక ఏల్లవాడూ ఉన్నారు. అ స్త్రీల వంటనిండా ఆభరణాలున్నవి. హతాత్తగా ఒక దొంగలనాయకుడు బండిని అటకా యించాడు. వాడి తలగుడ్డ, మెరిసే కను గుడ్లూ, కోరమీసాలూ, చేత దుడ్లుకర్ర— ఈ వేషం చూస్తే బండిలో వాళ్ళకు పైప్రాణాలు పైనే ఎగిరిపోయే టంత హడలు పుట్టింది. ఒక్కశ్వకూ నేటమాట పెగలలేదు.

డొంగల నాయకుడు దుడ్లుకర్రతో నేల మీద టక్కటక్క మనికొడుతూ, వాళ్ళను సమీ

బండిలో వాళ్ళు ఒకసారి ఆ దొంగల నాయకుడు చూపించిన పొదవైన చూకారు. అందులో భయంకరమైన తలలు కనిపించేసరికల్లా వాళ్ళకు గుండె ఆగిపోయినంత పని జిరిగింది. చేసేది లేక పురుషులు తలలు పంచుకొన్నారు. స్త్రీల తమ నగలన్నీ ఒలిచి నాయకుడి ఎదుట పెట్టారు. అప్పుడు నాయకుడు వారిని “జక వెళ్ళండి,” అని పోచ్చరించి ఆ థనం పట్టుకొని అక్కడ నుంచి మాయ మయ్యాడు.

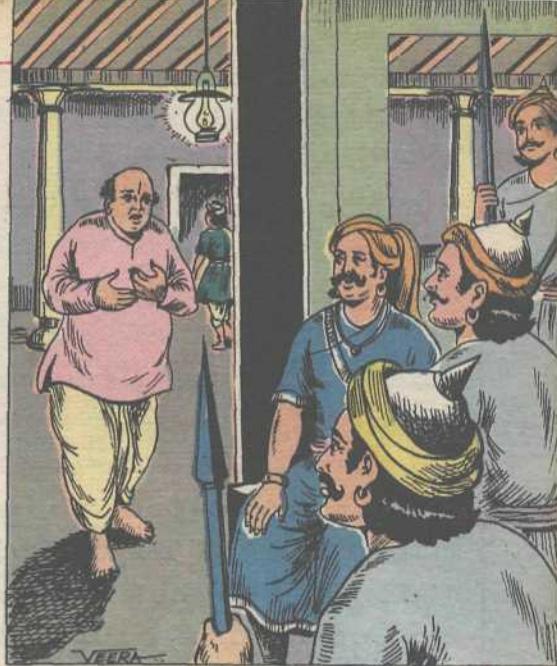
తరువాత మరికొంతసేపటికి అదేదారిని ఒక వర్తకుడు కాలినడకను వస్తున్నాడు. యథాప్రకారం డొంగల నాయకుడు

అతడికి ఆశ్చం వళ్ళి, “దబ్బా, లేకుంటే నీ ప్రాణం!” అని బెదరించాడు. ఆ వర్తకుడు చాలా మొండివాడూ, యుక్తిపరుడున్నా. వాడు దొంగ మాటలకు బదులుగా, “ఉన్నది నా వద్ద కొంచెం దబ్బా. ఐతే, అది నాది కాదు,” అన్నాడు, నదురు బెదురు లేకుండా.

దొంగల నాయకుడు వినిపించుకోలేదు. అప్పుడు వర్తకుడు తన దగ్గిర ఉన్న డబ్బు నాయకుడి చేతులలో పెడుతూ, “పాదల మాటున ఉన్న పెద్ద మనుషుల్లారా—మీ నాయకుడి చేతికి వెయ్యి వరహలు ఇచ్చాను. మీరు దగాపడక, మీమీ వంతులు గుంజికొండి,” అంటూ కేకపెట్టాడు. ఇలా అరిచిన వర్తకుడికి నాయకుడు దుడ్చుకర్రతో రెండు ఇచ్చాడు. దెబ్బతో వర్తకుడు పారిపోయి, అరణ్యం దాటి ఒక సత్రం చేరుకున్నాడు.

అక్కడ సత్రంలో ఆ సమయాన రాజు భటులూ, దండనా యకుడూ విడిసి ఉన్నారు. వర్తకుడు వాళ్ళతో తన సంగతి వెళ్ళి బోసుకొన్నాడు. అప్పుడు రాజుభటులు అతనితో, “వాడెక్కుడో మాకు చూపవయ్యా. ని మిషంలో పట్టస్తాం” అన్నారు.

అంతా కలిసి, దొంగలుండే ఆ ప్రాంతానికి చేరుకొన్నారు. రాజుభటులు ఒకచోట

దాగివున్నారు. వర్తకుడు మొందునడున్నా, అతని వెంట దండనాయకుణ్ణి మాత్రం తీసుకువెళ్లాడు. ఇధ్యరే రావడం గమనించి, దొంగల నాయకుడు వాళ్ళను ఆటకాయించటానికి మొందుకు వచ్చాడు. “దబ్బా! లేదా ప్రాణం! అయిగో, చూకారు కదా పాదల మాటున మా పటూలం!” అన్నాడు, దుడ్చుకర్రతో నెలమీద టక టక మనికొడుతూ.

దండనాయకుడు కత్తిసాము, గరిధిలు నెర్చిన మొనగాడు. వెంటనే ఈల వేసి, దొంగల నాయకుడి పైన కలియబడ్డాడు. వాడిని కింద పడగొట్టి, ఉడుంపట్టు లాగా గట్టిగా పట్టివుంచి, “పీడిపని నే చూస్తా.

మీరు పోయి, ఆ పొదలమాటున పొంచి
పున్న వీడి ముతావాళ్ళ పని పట్టించి!''
అని భటులకు ఆజ్ఞాపించాడు.

రాజుభటులు ఉరక లేసుకొంటూ
పొదలమాటున పొంచిఉన్న దెంగల
ముతా మీదికి వెళ్ళారు. వాళ్ళలో
బక్కుడూ కదలలేదు. మెదలలేదు,
ఎదురుకోలేదు. తప్పుంచుకోబోలేదు. రాజు
భటులు వాళ్ళను క్రించు కొట్టినా
ఎక్కుడివాళ్ళు అక్కుడనే ఉండిపోయారు!

ఇదేమిటా అని పరిశీలించిచూస్తే, ఆ
మనుషులుగా కనబడే వాళ్ళంతా వట్టి
గడ్డిబోమ్మలు! తలకాయలకు మాత్రం
మనుషులకు లాగానే పెద్ద పాగాలు చుట్టి
పున్నాయి.

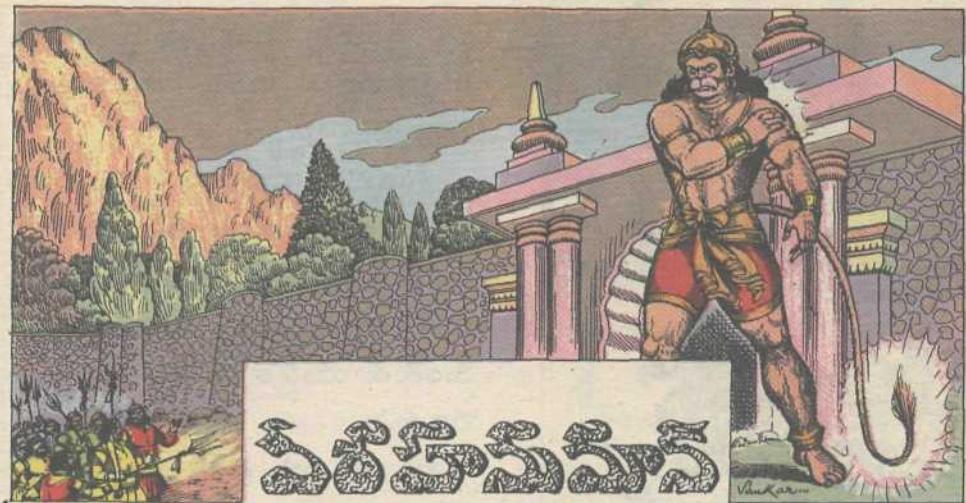
దెంగల నాయకుడి తెలివికి అందరూ
ఆశ్చర్యపోయారు.

యోగీశ్వరుడి ఆశ్రమం అక్కుడికిదగ్గర
లోనే ఉన్నది కమక, రాత్రికి ఆశ్రమంలో
కాలకైపం చేధామనుకొని అంకావెళ్ళారు.
చూడబోతే అక్కుడ స్వామి లేదు.

దండనాయకుడి ఆజ్ఞప్రకారం భటు
లందరూ పోయి ఆశ్రమమంతా గాలింప
సాగారు. ఆశ్రమంలో రకరకాల దెంగ
స్తోమ్యులు కొల్లలుగా కనిపించినే. అవన్ని
వాళ్ళు చికించుకొన్నారు. తరవాత
ఇంకా బాగా వెతకేసరికి, నిగనిగలాడే
మూరెదు నల్లటి గెద్దం ఒక గోడకు
వెలాడుతూ కనబడింది. అందరూ దానిని
వింతగా చూడసాగారు.

అప్పుడు చేతులు బంధించబడి పున్న
దెంగల నాయకుడు వాళ్ళనుదేశించి,
"ఏమిటయ్యా, వింతగా చూస్తున్నారు?
అది నా పగబిచేషం. ఆ వేషంలోనే నేను
మౌనం తాల్చి వుండగా భయంతే నన్ను
శూచించి కానుకలు తెర్పిస్తున్నారు మీరు.
ఇది నా రాత్రి వేషం. ఇప్పుడి విధంగా
సత్కరిస్తున్నారు. ఎన్నాళ్ళు మోసగించినా
ఒక రోజు పట్టుబడక తప్పుడుకదా! నరే
కానీంది. ఇది కాకపోతే మరో నాటకం!
మరక వేషం!" అంటూ వికటమైన
సమ్మి నవ్వాడు.

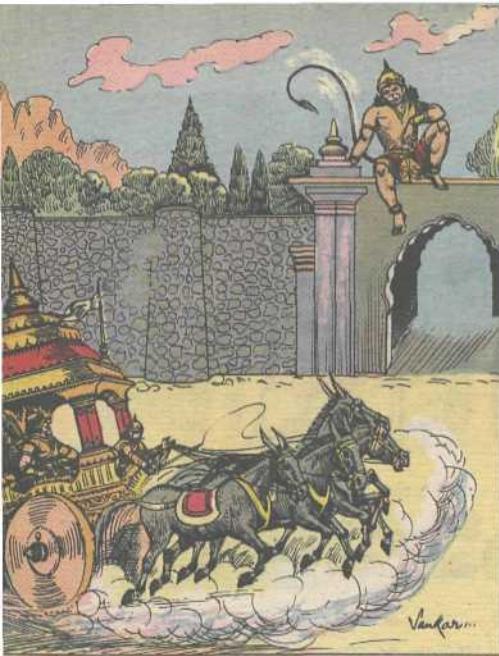
రాక్షసుల వినిపిణి

రాక్షస ప్రీతిలు చెప్పేవ మాటలు విని రావణుడికి కోపం వచ్చింది. అతను బలవంతులూ, శూరులూ ఆయన రాక్షసులను పిలిచి, హనుమంతుణ్ణి పట్టుకోమని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ రాక్షసులు ఆయుధాలు తీసుకుని హనుమంతుడి మీదికి బయలు దేరారు. వారికి హనుమంతుడు అశోక వన ద్వారం వద్ద కనిపించాడు. వాళ్ళు అతన్ని చుట్టుముట్టారు. అప్పుడు మహా కాయుడైన హనుమంతుడు తేకతో నెలను కొట్టి, గట్టిగా అరిచి, తన భుజం చెరుచుకున్నాడు. ఆ ధ్వని లంక అంతటా వినిపించింది.

తరవాత హనుమంతుడు కళ్ళుప్రచేసి, ఇలా అరిచాడు :

“రాములక్కుణులకు జయం! రాముడి ప్రాపుగల సుగ్రీవుడికి జయం! కోసల రాజైన రాముడి దాన్ని! శత్రువుకుని! వాయు ప్రతుదైన హనుమంతుణ్ణి! చెట్లతేసూ, రాళ్ళతేసూ యుద్ధం చేస్తూ వెయ్యి మంది రావణులను ఎదిరించ గలను. రాక్షసులు చూస్తూండగానే లంకా పట్టణం ధ్వంసంచేసి, సీతకు నమస్కరించి, రాముడి వద్దకు పోతాను.”

ఆది విని రాక్షససైనికులు భయపడి కూడా, రాజుజు చెప్పేవ యుద్ధం చేయ నిర్ణయించి, హనుమంతుడి పైన అనేక ఆయుధాలు ప్రయోగించారు. హనుమంతుడు ఆ ద్వారం సమీపంలో ఉన్న ఇనుప పరిఫుతీసుకుని, రాక్షసుల నంద

ంనీ చంపి, తిరిగి ద్వారంవద్ద నిలబడ్డాడు. భయపడి పారిషాయన రాక్షసులు వెళ్లి రావణుడితో పైనిఁఱలు చచ్చిన వార్త చెప్పారు.

రావణుడు మరింత మండిపడి హను మంతుడి మీదికి మహావిరుడైన ప్రహస్తుడి కొడుకును పంపాడు.

ఈ లోపుగా హను మంతుడి దృష్టి చైత్యప్రాసాదం మీద పడింది. దాన్ని ఎందుకు ధ్వంసం చెయ్యకూడదనుకుని, అతను దాని పైకి దూకి, దాన్ని నాశనం చేసి, సింహాదం చేశాడు. జంతలో చైత్యప్రాసాద రక్షకులు ఆయుధాలతో అతని పైకి వచ్చారు. హనుమంతుడు

భక్త స్తంభాన్ని పెరికి, దాన్ని గిరిగిరాతిప్పి, సూరు మంది రాక్షసులను చంపాడు.

జంతలోపల ప్రహస్తుడి కొడుకు జంబు మాలి విల్లూ, బాణాలూ తీసుకుని హను మంతుడి మీదికి గాడిదలు కట్టిన రథం మీద వచ్చాడు. అతన్ని చూడగానే హను మంతుడు యుద్ధశ్శాహంతో సింహాదం చేశాడు.

ద్వారం పైన ఉండే దూలం మీద కూర్చుని ఉన్న హను మంతుడి పైన జంబుమాలి బాణాలు వేశాడు. అవి ముఖానా, నెత్తినా, చేతులకూ తగిలి, రక్తం మూలంగా హనుమంతుడు మరింత ఎప్రగాకనిపించాడు. అతను తన పక్కనే ఉన్న పెద్దరాయి ఎత్తి, జంబుమాలి మీద గట్టిగా విసిరాడు. జంబుమాలి ఆ రాతని బాణాలతో పడగొట్టాడు. అలాగే అతను హను మంతుడు దు దు విసిరిన సాలవృక్షాన్ని కూడా బాణాలతో నరికి, మరి కొన్ని బాణాలతో హను మంతుణ్ణి కొట్టాడు. హను మంతుడు అమెత్యైన కోపంతో పరిఘను తీసుకుని, గిరిగిరాతిప్పి, జంబుమాలి మీదికి విసిరాడు. దాని డెబ్బకు జంబుమాలి, అతని రథమూ, గాడిదలూ గుర్తించరాకుండా నుగ్గు అయి పోయాయి.

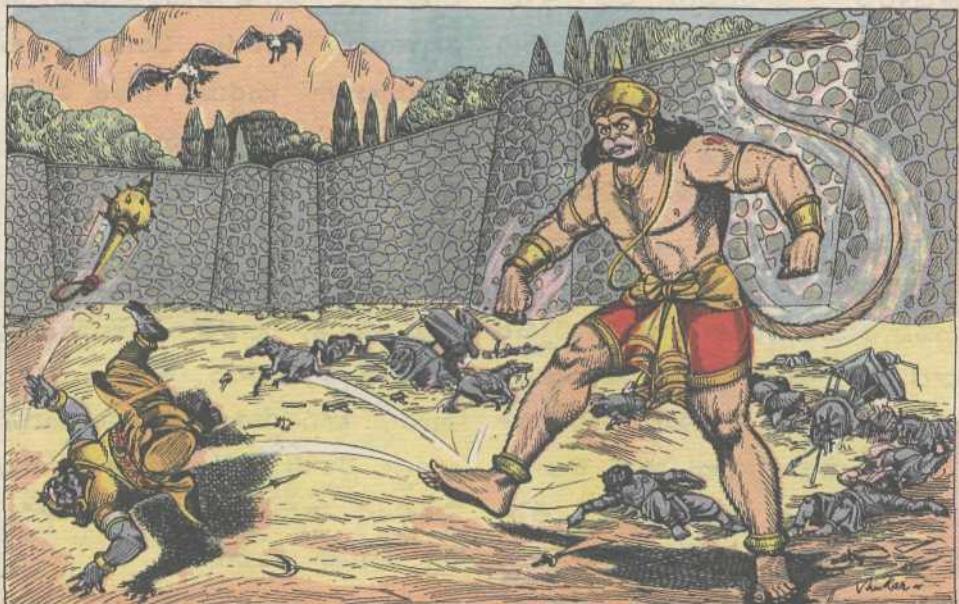
జంబుమాలి చచ్చాడని వినగానే రావణుడికి కోపంతో కణతలు అదిరాయి. అతను తన మంత్రి పుత్రులను ఏడుగురిని అగ్నిపోత్రాల పంటి తేజస్సుగల వారిని, సైన్యంతోసహి పంపాడు. హనుమంతుణ్ణి నేను చంపుతానంటే, నేను చంపుతానని ఒకరి మీద ఒకరు పోటీలు పడుతూ, వాళ్ళ గుర్రాలు పూన్చిన రథాల మీద బయలుదేరారు.

వాళ్ళ అశోకవన ద్వారం చేరుతూనే హనుమంతుడి మీద బాణవర్షం కురిపించారు. హనుమంతుడు ఆ బాణాలు తనకు తగల కుండానూ, వాళ్ళ గురికి అంద కుండానూ ఆకాశంలో అటూ, ఇటూ ఎగిరాడు. అతని అరుపులకు రాక్షసులు

భయపడ్డారు. హనుమంతుడు వాళ్ళను చేతో కొట్టి, కాళ్ళతో తన్న, పిడికిలతో పొడిచి, గోళ్ళతో చీరాడు. చాలామందిరాక్షసులు ఇలా చచ్చారు. చచ్చినవాళ్ళు చావగా, మిగిలిన వాళ్ళు ఆర్తనాదాలు చేస్తూ పారిపోయారు.

హనుమంతుడు తిరిగి ద్వారం వద్దకు చేరాడు. అతనికి ఇంకా యుద్ధం చెయ్యాలని ఉన్నది.

మంత్రి పుత్రులు కూడా హనుమంతుడి చెతిలో చచ్చారనే సరికి రావణుడికి కొంచెం భయం కలిగింది. కానీ అతను దాన్ని పైకి కనబడనియ్యక, తన సేనానాయకులలో అయిదుగురిని, విరూపాక్షుడూ, యూపాక్షుడూ, దుర్గరుడూ,

ప్రఫునుడూ, భావకర్తుడూ అనేవాళ్ళను ఉద్దేశించి, “మీరందరూ రథాలతోనూ ఏనుగులతోనూ వెళ్లి ఆ వానరుణ్ణి శక్షించండి. అతని విషయంలో మీరు ఎ మాత్రమూ అలక్ష్యంగా ఉండవద్దు. అతను వానరుడని నాకు అనిపించటం లేదు. అదేదో మహాబలం గల భూతంలా గున్నది. ఏ ఇంద్రుడైనా తపస్సు చేసి మనని చంపటానికి ఈ భూతాన్ని సృష్టిం చాడేమో; నాకు లోగడ వాలీ, సుగ్రీవుడూ, జాంబవంతుడూ, నీలుడూ, ద్వీవిదుడూ మొదలైన వానరవీరులు బాగా తెలుసు. వారెవరికి ఇంత బలమూ, శక్తి లేవు. మీరు మీ శక్తినంతా ధారపాసి ఈ వానరుణ్ణి

ఎలాగైనా పట్టుకోండి. అత్మరక్షణ చేసు కోపటం విషయంలో మీరు అజాగ్రత్తగా ఉండకండి,” అని పోచ్చరించాడు.

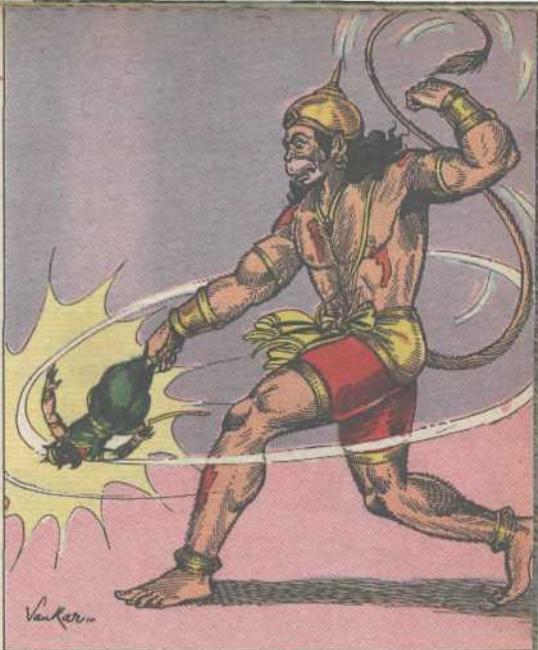
రాజుజ్జు శిరసావహించి అయిదుగురు సేనాపతులూ రథాలనూ, ఏనుగులనూ, గుర్రాళునూ, రకరకాల ఆయుధాలనూ తీసుకుని హనుమంతు దున్న చోటికి పచ్చరు. వాళ్ళు హనుమంతుణ్ణి చుట్టు ముట్టి, అతని మీద అనేక ఆయుధాలు ప్రయోగించారు. వాళ్ళు బాణాలు కొన్ని హనుమంతుడి తలకు గుచ్ఛుకున్నాయి. వెంటనే హనుమంతుడు సింహాదం చేస్తూ ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. అప్పుడు దుర్దరుడు ఆకాశంలోకి వందల కొద్ది బాణాలు వేశాడు. హనుమంతుడు వాటిని తప్పుకుంటూ, శరీరం పెంచి, పిలుగు పడిన ట్లుగా దుర్దరుడి రథం మీదికి దూకాడు. ఆ దెబ్బకు దుర్దరుడి రథపు గుర్రాలు ఎని మిదితో పాటు దుర్దరుడు కూడా చచ్చాడు.

తరవాత హనుమంతుడు ఒక మద్ది చెట్టు పెరికి, దానితో విరూపాషాణుణ్ణి, యూపాషుణ్ణి వంపాడు. తరవాత ప్రఫునుడూ, భావకర్తుడూ హనుమంతుడితో యుద్ధం చేశారు. ఒక పర్యతికి ఖరం పెకలించి, హనుమంతుడు దానితో వారిద్దరిని, సేననూ చంపాడు.

తరవాత అతను మళ్ళీ ద్వారం వద్ద
నిలబడ్డాడు.

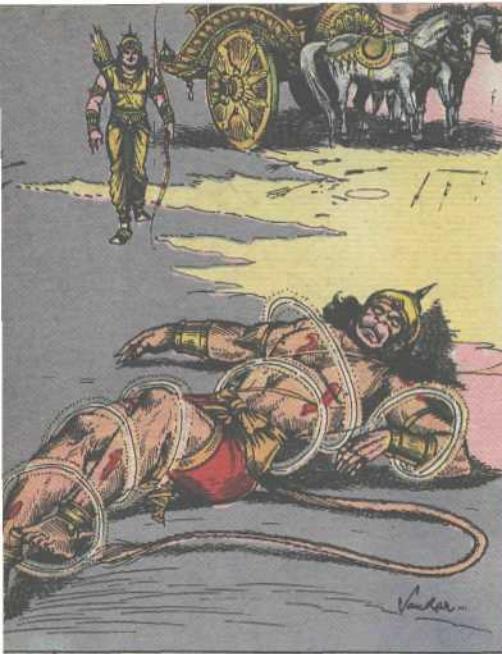
ఆ యి దుగురు సేనానాయకులూ
చచ్చిన వార్త రాగానే రావణుడు తన
కొడుకైన అక్కడి కేసి చూశాడు. యుద్ధం
అంటే అమితమైన ఆస్తిగల అక్కడు,
తండ్రి చూపే ఆజ్ఞగా భావించి, చప్పున
లేచాడు. అతను ఒక బంగారు రథం
మీద హనుమంతుడున్న చోటుకు
వెళ్ళాడు. ఎనిమిది గుర్రాలుగల అక్కడి
రథం నేలను అంటుకుండానే పోగలది.
దాని నిండా ఎప్పుడూ ఆయుధాలు
ఉంటాయి.

అక్కడు హనుమంతుణ్ణి చూస్తూనే
అతను అసాధారణ వీరుడన్న సంగతి
గ్రహించి, పెద్ద ఎత్తున యుద్ధానికి సిద్ధ
పడ్డాడు. ఇద్దరూ చాలా తీవ్రమైన యుద్ధం
ప్రారంభించారు. అక్కడు వేసిన రకరకాల
బాణాలు హనుమంతుడికి తగిలి, అతని
యుద్ధ త్వాహాన్ని పెంచాయి. అతను
అకాశంలోకి ఎగిరాడు. అక్కడు కూడా
తన రథంతోపాటు అకాశంలోకి లేచి,
హనుమంతుడి మీద బాణాలు వేయ
సాగాడు. హనుమంతుడు వాటిని తప్ప
కుంటూ ఆకాశంలో తిరుగుతూ, అక్క
కుమారుణ్ణి చంపే మార్గం ఆలోచించాడు.
చిన్నతనంలోనే ఇంత పరాక్రమం గల

అక్కడు, చంపకుండా విడచి పెదితే,
ముందు ముందు ఎంతైనా బాధిస్తాడు.
అందుచేత, హనుమంతుడు ఉపాయంగా,
తలవని తలంపుగా, అక్కడి కాళ్ళు పట్టు
కుని, గిరగిరా తిప్పి, బలంగా నేలకేసి
కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు అక్కడు చచ్చి
పోయాడు.

అక్కడి చాపు వినగానే రావణుడికి
దుఃఖమూ, కోపమూ కూడా కలిగాయి.
అయిన దుఃఖాన్ని అణచుకుని, తన
కొడుకైన ఇందజిత్తును చూసి, “ఈ వాన
రుడు ఇప్పటికి జంబుమాలనీ, మంత్రి
ప్రతులనూ, ఆ యి దుగురు సేనాపతు
లనూ, చాలా సేననూ, నీ తమ్ముడైన

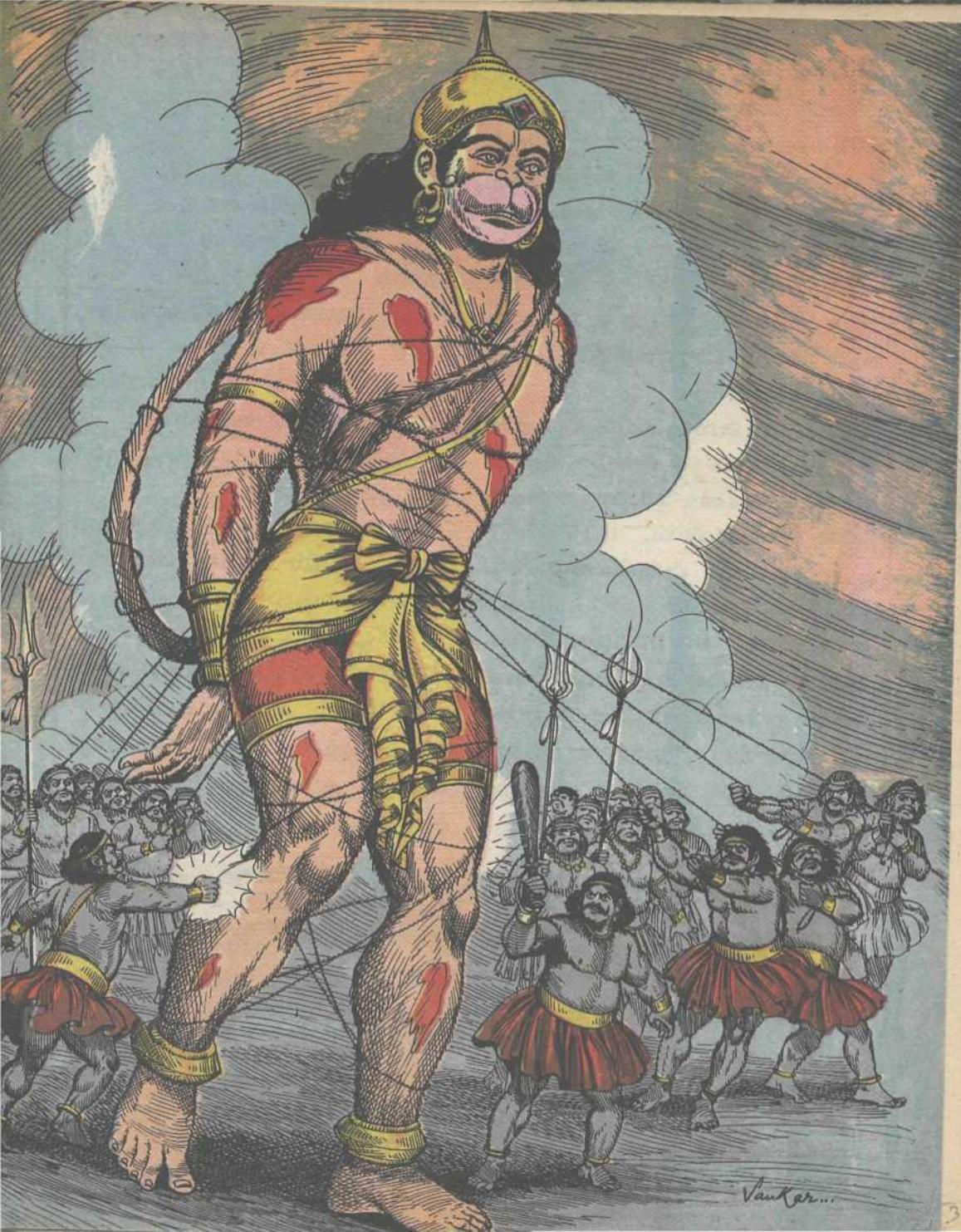
అప్పణీ చంపాడు. అందుచేత ఆతని బలం సరిగ్గా అంచనా వేసుకుని యుద్ధం చెయ్యి. నువ్వు యుద్ధం లో నా అంత పాడిని, దేవతలను కూడా జయించగలవు. నువ్వు సేవలను తీసుకుపోవద్దు; నీ అష్టాలను మాత్రమే నమ్ముకో. నిన్ను నువ్వు తెలికగా రక్షించుకోగలవని పంపుతున్నాను," అన్నాడు.

ఇందజిత్తు తండ్రికి ప్రదక్షిణ చేసి, యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. ఆతను రథం మీద వెళ్ళి త్వరలోనే హనుమంతుణ్ణి చేరుకున్నాడు. ఇందజిత్తు రావటం చూసి హనుమంతుడు సంతోషంతో సింహాదం చేశాడు.

ఇందజిత్తు తన పైన బాణాలు వెయ్యా నారంభించగానే, హనుమంతుడు ఆకాశంలోకి ఎగిరి, ఆ బాణాలను తప్పుకుంటూ సంచరించసాగాడు. తాను వేసిన ఒక గ్రహా బాణమూ హనుమంతుడికి తగలకపోయే సరికి ఇందజిత్తు చిరకు పడ్డాడు. హనుమంతుణ్ణి చంపటం ఆసాధ్యమని అతనికి తెలిసిపోయింది. కనీసం హనుమంతుణ్ణి పట్టుకునే ఉద్దేశంతో అతను బ్రహ్మప్రం సంధించాడు. దానితో హనుమంతుడు కట్టుపడి, ఆ కాశంలో నుంచి కిండ పడిపోయి, ఏమీ చెయ్యలేని స్థితిలో ఉండిపోయాడు.

తాను బ్రహ్మప్రంతో పట్టుబడ్డట్టు హనుమంతుడు గ్రహించాడు. ఏ అస్తుంచేతా పట్టుబడుకుండా బ్రహ్మదేవుడు తన కువరం ఇచ్చి ఉన్న సంగతి జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని, హనుమంతుడు కొంతసేపు బ్రహ్మప్రానికి కట్టుబడి ఉండ నిశ్చయించాడు. తనను, బ్రహ్మ, దేవేంద్రుడూ, వాయువూ రక్షిస్తారుగనికి ప్రమాదం కలగదని కూడా అతను నమ్మాడు. అదీగాక ఇప్పుడు తనకు రావణుడితో మాట్లాడే అవకాశం కూడా కలుగుతుంది.

కదలకుండా పడి ఉన్న హనుమంతుణ్ణి రాక్షసులు సమీపించి, అతన్ని తాళ్ళతో బంధించారు. హనుమంతుడు బంధించ

బడగానే బ్రహ్మప్రం అతన్ని వదిలేసింది. ఇతర బంధాలున్న చోట బ్రహ్మప్రం బంధం నిలవదు. ఇంద్రజిత్తు ఈ సంగతి ఎరిగి

ఉండడంచేత, అజ్ఞానులైన రాక్షసులు హనుమంతుణ్ణి నారతాళ్ళతో బంధించి నందుకు విచారించాడు. అయితే రాక్షసులు తనను తీసుకుపోతున్నప్పుడు కూడా, తనను బ్రహ్మప్రం విడిచిన సంగతి హనుమంతుడెరగడు.

రాక్షసులు హనుమంతుణ్ణి క్రింద లతో కొట్టితూ, పిడికిళ్ళతో పొడుస్తూ, విజయోత్సాహంతో కేకలు పెరుతూ రావణుడి పద్ధతు తీసుకుపోయారు.

ఇంద్రజిత్తు హనుమంతుణ్ణి రావణుడికి, సభికులకూ చూపి, “ఇతనే ఆ వానరుడు,” అని పరిచయం చేశాడు. మదించిన పీముగులాగున్న హనుమంతుణ్ణి చూసి, రావణును సభలో వాళ్ళు తమలో తాము, “ఎవడి వానరుడు? ఎవరి తరఫున వచ్చాడు? ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చాడు?

ఏవడు? ఈ లంకలో ఎవరితో, పని ఉండి వచ్చాడు?” అంటూ ఒకరినేకరు ప్రశ్నించుకున్నారు.

రావణుడి సభలోకి రాక్షసులు తీసుకు వచ్చిన హనుమంతుడు ఒక్కసారి రావణుడి కేసి, అతని చుట్టూ ఉన్న రాక్షసుల కేసి చూశాడు. రావణుడి కళ్ళు కోపంతో ఎప్రబడి ఉన్నాయి. అతను అజ్ఞాపించిన మీదట అతని మంత్రులు హనుమంతుణ్ణి ఇలా అడిగారు:

“నువ్వు ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చావు? నిన్ను ఎవరు పంపారు?”

“నేను వానర రాజైన ను గ్రివుడి దూతను. అతను పంపగా వచ్చాను,” అని హనుమంతుడు జవాబిచ్చాడు.

“ఇక్కడికి ఎందుకు వచ్చాడో, అశోకవనాన్ని ఎందుకు ధ్వంసం చేశాడో, రాక్షస స్త్రీలను ఎందుకు భయపెట్టాడో, మన సైనికులతో యుద్ధం ఎందుకు చేశాడో అడుగు,” అని రావణుడు ప్రహస్తుడితో అన్నాడు.

దేవతాసర్వం

కలవగుంటు అనే గ్రామంలో, పార్వతమ్మ అనే సంపన్నరాలుండేది. అమెకు నలుగురు కొడుకులు. భర్త పోయినప్పటి నుంచీ, తల్లితండ్రి తానే అయి, వాళ్ళను అప్పాయింగా పెంచి పెద్దచేసి, పక్కన పున్న పట్టుంలో వాళ్ళచేత పెద్ద బట్టల దుకాణం ఒకచి పెట్టించింది. తర్వాత కొడుకులు నలుగురికి తగిన సంబంధాలు చూసి పెళ్ళి చేసింది.

పార్వతమ్మ మనసు మంచిదే కానీ, తగని పిసినారి. ఇంట్లో లక్షలు మూలగు తున్నా, పైసా ఖర్చుపెట్టడానికి కటకట లాడిపోయేది. తిండికూడ్రా సరిగా ఖర్చు పెట్టనిచ్చేదికాదు. అమె మనప్రత్యానికి కొడుకులయితే అలవాటు పడిపోయారు కానీ, కోడళ్ళకు మాత్రం చాలా బాధగా పుండేది. వాళ్ళు పెండివంటలకూడ్రా మొహం వాచిపోయారు. భర్తలకు చెప్పు

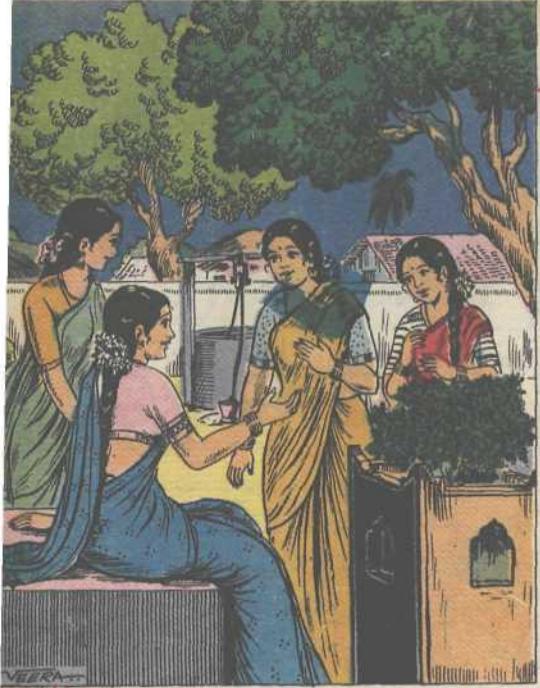
కున్నా ఘరితం లేకపోవడంతో, వాళ్ళు తమలోతాము మనస్తాపం చెందసాగారు.

ఎప్పుడైనా అత్తగారు ఏ ఉరైనా వెళితే, అప్పుడు తమ కిష్టమైన పిండి వంటలన్నీ చేసుకు తినాలనుకునేవారు. అయితే, పార్వతమ్మ ఒక పట్టాన ఎక్కుడికి వెళ్ళేదికాదు.

ఒకసారి, పార్వతమ్మకు పక్క ఉణ్ణోనే పున్నతమ్ముడి దగ్గిరనుంచి కబురోచ్చింది. అమె మర్మాదు ప్రయాణం పెట్టుకున్నది. ఆ శింం నుంచీ కోడళ్ళ ముఖాలు వెలిగి పోయాయి. కళ్ళతోనే మాట్లాడుకున్నారు; గుసగుసలాడుకున్నారు.

తెలివైన పార్వతమ్మ ఇదంతా గ్రహించింది. అయినా, ఏం తెలియనట్టుఅమాయ కంగా పుండిపోయింది.

ఆ రాత్రి పార్వతమ్మ పడు కున్న తర్వాత, నలుగురు కోడళ్ళ పెరట్లోని

తులసికోట దగ్గిర సమావేశమయ్యారు.
జంబీ అత్తగారుండని రెండు రోజులూ,
తమ కష్టమైన వాటకాలాన్ని చేసుకు
తినెయ్యాలని నిర్లయించుకున్నారు. పెద్ద
కోడలు తనకు నేతిగారెలు తినాలని
పున్నదన్నది. రెండే కోడలు తనకు జీడి
పప్పుపాకం అంటే ప్రాణం అన్నది. నాకు
కోవాక్షికాయలంటే ఇష్టం అన్నది మూడే
కోడలు. హర్షిషురీలంటే, అబ్బి! అంటూ
నాలుక చప్పరించింది నాలుగే ఆవిద.

ఇలా మాట్లాడుకుని, ఎవరి గదుల్లోక
వాళ్ళు వెళ్ళి పడుకున్నారు. మర్మాడు
తినిబోయేవాటి గురించి ఆలో చిష్టున్న
వాళ్ళువరిక నిద్రరాలేదు. అయితే, నిద్ర

నటించి వాళ్ళ మాటలన్నీ అత్తగారు
చాటు నుంచి విన్నదన్న సంగతి, పాపం
వాళ్ళకు తెలియదు.

తెల్లవారుతూనే పార్వత మ్మె, తమ
రెండెడ్లబండిలో ప్రయాణమై వెళ్ళి
పోయింది. ఆమె ఎప్పుడు వెళ్లుందా,
ఎప్పుడు పిండివంటల ఏర్పాటు చేసు
కుండామా అని ఎదురు చూమ్మన్న కోడళ్ళు
నలుగురూ. ఆమె వెళ్ళిన కాస్ట్పుపటికే,
తమకు కావలసిన సరుకులన్నీ తెప్పించు
కున్నారు. గారెలకు పప్పు నానబోను
కున్నారు. నాలుగు కూరలూ, నాలుగు
పచ్చళ్ళూ, పప్పుచారులాంటివి తయారు
చేసి, భర్తల విస్తర్శలో వడ్డించారు.

వాళ్ళకు చాలా రోజుల తర్వాత మంచి
భోజనం చేస్తున్నామని ఆనందంగా పున్నా,
తల్లికి తెలిస్తే ఏమంటుండే అని హదలి
పోసాగారు. అయితే, నలుగురు కోడళ్ళూ
వాళ్ళకు రకరకాలుగా నచ్చజెప్పి. అత్త
గారికి ఈ సంగతి చెప్పుమని, వాళ్ళ
నుంచి వాగ్గానాలు తీసుకున్నారు.

అన్నదమ్ములు నలుగురూ పట్టానికి
ప్రయాణమయ్యాక, కోడళ్ళుపిండివంటల
పని ప్రారంభించారు. ముందుగా నెఱ్య
కరిగించారు. తర్వాత పప్పు రుబ్బారు.
ఇక పొయ్యి వెలిగ్గాఘునుకుంటూండగా,
ఎవరో పీధితలుపు తట్టిన శబ్దం అయింది.

పెద్ద కోడలు వెళ్ళి తలుపు తెరిచి చూస్తూనే కొయ్యబారిపోయింది. ఎదురుగా అత్త పార్వతమ్మ !

పార్వతమ్మ చేతిలో ఒక బుట్ట పట్టు కుని ఆ యానపదుతూ, "అఖ్య, ఏం ఎండలు ! ఏం ఎండలు ! ప్రయాణం అర్థాంతరంగా అపుకుని తిరిగి రావల పొచ్చింది," అంటూ లోపలి కొచ్చింది.

అత్తగారి గొంతు వింటూనే, కోడళ్ళు నిలువునా వణికిపోతూ మైదారవ్య, పంచదార లాంటివన్ని గబగబా దాచేసి నదవ లోకి వచ్చారు.

"ఏమిటే, ఈ నెతివాసన ?" అన్నది పార్వతమ్మ ముక్కుపుటూలు పెద్దవి చేస్తూ.

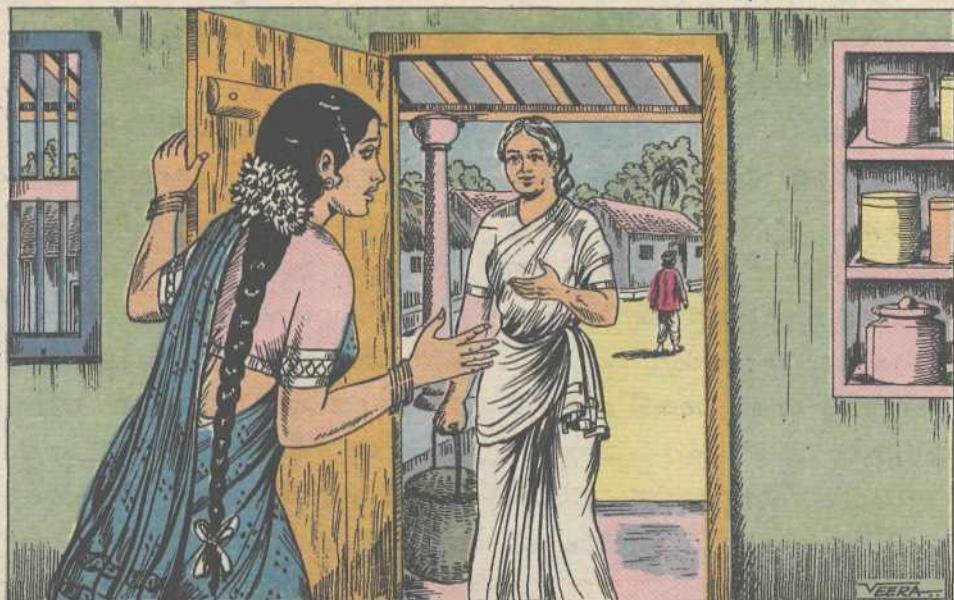
"అఖ్య, ఏం లెదత్తయ్య ! నెయ్య అయిపోతే వెన్న కరగబెట్ట," అన్నది పెద్ద కోడలు.

మిగతా ముగ్గురు కోడళ్ళు ఆమెకు వంతు పాడారు.

"అన్నట్టు—నెయ్యంచే గుర్తొచ్చింది ! మధ్యలోనే ఆగిపోయిన, నా ప్రయాణంలో ఒక తమాషా జరిగింది," అన్నది పార్వతమ్మ. దగ్గిలో వున్న కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

"ఏమిటా తమాషా, అత్తయ్య !" అంటూ కోడళ్ళు నలుగురూ ఆమె చుట్టూ చేరారు.

"నేను మన బండిలో బయలు దేరానా—సరిగ్గా మా తమ్ముడి ఊరుకు

ఇవతల పున్న అడవి చేరేసరికి, అక్కడ మన ఎద్దుల్లో ఒకదాని కాల్లో పెద్ద ముల్లో కటి గుచ్ఛుకున్నది. దాంతే అది కాలు తీసి కాలు వేయలేకపోతూంటే, పాలెరు ముల్లు తీసేందుకు హానుకున్నాడు. నేను అంత దూరంలో పున్న, ఒక పాడుబద్ద మండపం దగ్గిర కెళ్లాను, కాసేపు కూర్చుండామని. చిత్రంగా అక్కడ నేతి గారెలవాసన గుప్పున కొట్టింది!" అంటూ క్షణం అగింది. పార్యతమ్మ.

నేతిగారెల మాట ఏంటూనే తుంచిపడి సద్గుకున్నది పెద్ద కోడలు.

పార్యతమ్మ చిన్నగా నవ్య, “పంగ తేమిటో తెలుసుకుండామని, నేనటుకేని

బయలుదేరాను. కొద్ది దూరంలో పెద్ద పెద్ద కోవాకజ్జికాయల్లాంటి గుర్తుకొన్ని కని పించాయి. అవి దేనిగుట్టే అర్థం శాక, మరి కాస్త ముందుకు నడిచాను. అంతే, నా గుండె దదదడలాదింది!” అని ఆగింది పార్యతమ్మ.

“అక్కడ ఏం కనిపించింది, అత్తయ్య?” అని ఆడిగింది, కోవాకజ్జికాయల మాట వినగానే అదురుకున్న మూడో కోడలు, తన అదురుమ కప్పి పుచ్చుకుంటూ.

“అఁ, అదే చెప్పాస్తున్నాను. అక్కడ ఒక గోధుమవన్నే తామ పడగవిప్పి ఆదుతున్నది. దాని పడగ ఎలా పున్నదను కున్నారు? ఇంత పెద్దగా—అచ్చంహల్య హరీలా నిగనిగలాడిపోతున్నదనుకోంది!” అన్నది పార్యతమ్మ.

“తర్వాతెం జిరిగిం దత్తయ్య?” అని నీరసంగా అడిగింది, హల్యహరీలంటే తగని ఇష్టం అనే నాలుగో కోడలు.

“వినండి మరి! ఆ పామును చూసే సరికి, నా గుండె ఆగినట్టియింది. వెనక్కుతిరిగి పారిపోదా మా అనుకునేంతలో. అక్కడి కొక సాధువు వచ్చాడు. అయిన చెతిలో అరిటాకులో చుట్టిన పెద్ద పూటుం పున్నది. కంగారు పదుతున్న నన్ను చూసి అయిన చిరునష్టునవ్య—అది దేవత

సర్వమని, అదున్నచేట నేతిగా రెల వాసన పసుండని, దాని పదగ అచ్చం హర్యాపూరీలా పుంటుందని, దాని గుణ్ణు జతర పాముల గుడ్లల కాక, చాలా పెద్దవిగా, చూడ్చానికి కోవాకజ్జికాయల్లా పుంటాయని చెప్పాడు. తర్వాత అయిన తన చెతిలోని పొట్లుం విప్పి, పాము ముందర పెట్టాడు. అదేమిటనుకున్నారు? బంగారం రంగులో పున్న జీడిప ప్పు పాకం!“ అన్నది పార్వతమ్మ.

“జీడిప ప్పు పాకమా?“ అని తడారి పొయిన గంతుతో అని, వెలవెల పొయింది, అది ఇష్టమని చెప్పిన రెండో కోదలు.

“అవును! ఆ దేవతాసర్వం దాన్ని వాసన చూకాక, ప్రసాదంగా స్వీకరిస్తాడట పాధుతు.“ అన్నది పార్వతమ్మ.

జంత ఏన్నాక కోదళ్ళు నలుగురికి, తాము వేసిన పథకం అత్తగారికి తెలిసి పొయిందని, అందుకే, ఈ పాము కథ అల్లిందని తెలిసిపొయింది. వాళ్ళు నలు

గురూ క్షమించమంటూ, అత్తగారి పాదాల మీద పడిపోయారు.

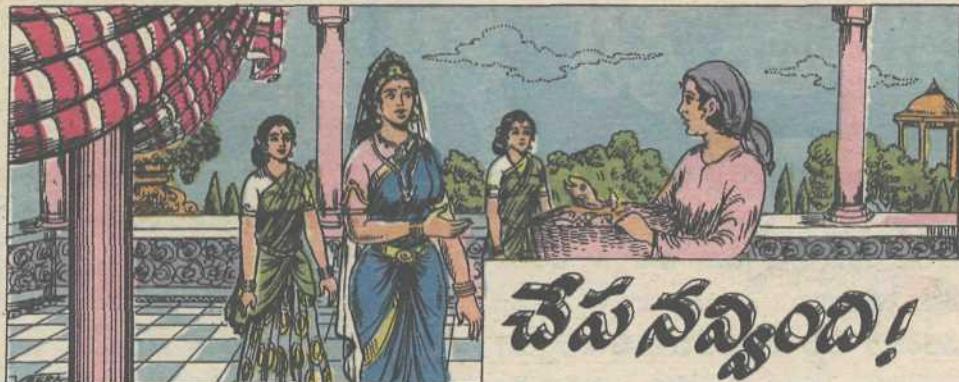
పార్వతమ్మ అప్పాయంగా అందర్నీ లేవడిని, “అది సరేగాని, ముందు ఈ బుట్టలో ఏమున్నదో బయటిక తీయండి,” అన్నది అళ్ళాపిస్తున్నట్టు.

కోదళ్ళు బుట్టలోని వాటిని బయటిక తీచారు. వాళ్ళకు ఎంతో అనందం, బుట్ట నిండుగా వాళ్ళు కిష్టమైన విండివంటలు!

అనందాశ్చర్యాలతో తన కేపి చూస్తున్న కోదళ్ళతో, పార్వతమ్మ, “క్షమించాలింది నేను కాదు; మీరే నన్ను క్షమించాలి. కొండంత సంపద పున్నా, మిమ్మల్ని తిండికూడా మొహం వాచేలా చేశాను. ఉన్నది అనుభవించడానికి కాక పోతే మరెందుకు? ఈనాటి నుంచీ మీకేం కావాలన్నా నిర్ఘయంగా, నిస్సంకోచంగా చేసుకుతినండి. నాకూడా జంత పెట్టిండి,” అన్నది.

అత్త మాటలకు కోదళ్ళు ఎంతగా మురిసిపోయారు.

చెప్పనవ్వింది!

బుకనాదు కాళ్ళిరులో ఒక చెపలమ్మకునేది రాజభవనానికి వెళ్ళింది. రాణిగారు చెపలు బేరం చెస్తూండగా బుట్టలోని చెపల్లో ఒకటి ఎగిరగిరి పదసాగింది.

“నాకు ఆడచెపలు కావాలి. ఆ చెప మగదా, ఆడదా?” అని రాణి అడి గింది.

రాణిగారు ఆ మాట ఆడగగానే చెప పెద్దగా నవ్వింది. చెపలమ్మ మనిషి తన దగ్గిర అస్త్రి మగచెపలైనని చెప్పింది. రాణి ఆ మనిషిని పంపేసింది. కానీ తనను చూసి ఒక చెప నవ్వటమా అన్న అగ్ర హంతో రాణిగారు కోపగృహం ప్రవేశించింది.

రాజుగారు అమె కోపకారణం తెలుసు కున్నారు. మంత్రిని పిలిపించారు. “ఒక సామాన్యపు చెప; రాణి గారిని చూసి నవ్విందట. దీనికి కారణం ఏమై పుంటుందో మీరివరైనా చెప్పగలరా?” అని అడిగాడు.

లోగా తెలుసుకోలేనిపక్కంలో సీతల తిఱిం చేస్తాను.” అని పొచ్చరించాడు.

మంత్రి గుండెల్లో రాయిపడింది. ఆయన విచారంతో ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఎందరో మేధావులనూ, జ్యోతిమప్రాలనూ, యోగులనూ, మాంత్రికులనూ తన ఇంటికి రప్పించి, “ఒక సామాన్యపు చెప రాణి గారిని చూసి నవ్వింది. దీనికి కారణం ఏమై పుంటుందో మీరివరైనా చెప్పగలరా?” అని అడిగాడు.

ఒకప్రారూ చెప్పలేకపోయారు. దానితో మంత్రికి తనకు చాపు తప్పడనిపించింది. ఆయన మనోవ్యాధితో మంచమొక్కాడు.

మంత్రి కుమారుడు చాలా తెలివి గల వాడు. తండ్రికి కావలసిన సమాధానం కొరకు తానే స్వయంగా బయలుదేరాడు. అతను కొన్ని రోజులు ప్రయాణం చేశాక దారిలో ఒక ముసలి రైతు తట్టస్తపడ్డాడు.

ఆ రైతుతోబాటే మంత్రి కుమారుడు
కూడా నడవసాగాడు.

ఓంతదూరం పోయాక మంత్రి కుమారుడు రైతుతో, "మనం ఇలా నదిచెకన్న
బకరి భుజాల మీద ఒకరిని మోసు
కుంటూ పోతే ఇద్దరికి నడక సులువు
తుంది గదా! ఏమంటావు?" అన్నాడు.

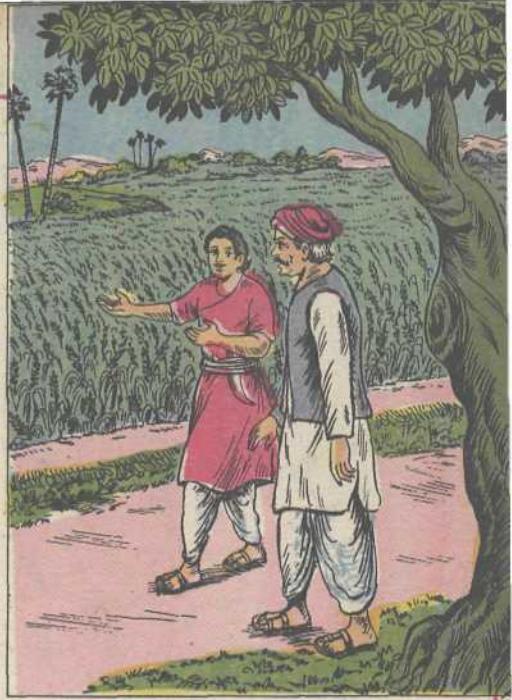
రైతు అతనికి సమాధానం చెప్పిలేదు.
తన వెంట వచ్చే కుర్రాడికి మతి సరిగా
లేదు కాబోలని మాత్రం మనసు లో
అనుకున్నాడు.

మరికొంత దూరం పోయాక మంత్రి
కుమారుడు కోతకు సిద్ధంగా వున్న చేనెకటి
చూసి, "దీనినింకా తిని వెయ్యిలేదే
మబ్బా?" అని అడిగాడు.

దానికి రైతు జవాబు చెప్పిలేదు.
ఈ మాటతో రైతు అనుమానం మరింత
ఎక్కువయింది.

జంకొంత దూరం పోయాక ఒక అడవి
వచ్చింది. మంత్రి కుమారుడు రైతుకు
తన బాకు తీసి ఇచ్చి. "ఇది తీసుకు
పోయి రెండు గుర్రాలు తీసుకురాగలవా?
మనకు ఈ పయో గపడతాయి. బాకు
మాత్రం పోగొట్టివద్దునుమా! చాలా ఖరీ
దైనది," అని చెప్పాడు.

దానికి కూడా రైతు ఏమీ జవాబు
చెప్పిలేదు. తనతో ఈ విధంగా మాట్లాడే ఇచ్చారు.

కుర్రాడికి నిజంగా పిచ్చేనని రూఢి
మాత్రం చేసుకున్నాడు.

అడివి దాటి ఇద్దరూ ఒక నగరం ప్రవే
శించారు. ఆ నగరంలోని వారెవరూ వీరిని
పలకరించలేదు. మంత్రి కుమారుడు
చుట్టూ చూస్తూ, "ఎంత పెద్ద శ్కూళానమో!"
అన్నాడు.

ఈ మాటకు రైతు నప్పుకున్నాడు.
నగరం దాటుతూనే వారిద్దరూ శ్కూళానం
దగ్గరికి వచ్చారు. శ్కూళానంలో శవదహానం
జరుగుతేంది. చచ్చిపోయినవాడి బంధు
వులు వచ్చే పోయేవారికి ఏవేవే తిను
బండారాలిస్తున్నారు. వీరిద్దరికి కూడా

దానికి మంత్రి కుమారుడు, “మీ ఇంటికి అలాగే వస్తాను గాని, మీ ఇంటి వాసాలు బలమైనదే కాబే ఆలోచించుకుని మరీ పిలవండి !” అన్నాడు.

“ఈ పిచ్చివాడితోటి మా ట్లా డట మేతప్ప !” అనుకొని రైతు తానెక్కడే ఇంటికి వెళ్ళాడు. తన భార్యకూ, బిడ్డలకూ తన వెంట వచ్చిన పిచ్చి కుర్రవాణ్ణి గురించిన సంగతి వివరంగా చెప్పాడు.

రైతు కూతురు చాలా తెలివిగలది. తండ్రి చెప్పినదంతా విన్న తరవాత ఆ పెల్ల అతడితో ఈ విధంగా అన్నది :

“నాన్న, ఆ కుర్రవాడు పిచ్చివాడు కాడు. చాలా తెలివిగలవాడు. అందుకే అతని మాటలు నీ కర్తాం శాలేదు. ఒకరి ఖుజాల మీద ఒకరిని మోసుకుంటూ పోదా మనటంలో అతని ఉద్దేశం ఒకరికాకరు కథలు చెప్పుకుంటూ నడుధామని ! పొలాన్నింకాతినివెయ్యలేదేమబ్బాఅంటే, రైతులకు సామాన్యంగా ఉండే అప్పుల వాళ్ళు పంట కాజియ్యలేదేమిటా అని ! బాకు తీసుకుపోయి రెండు గుర్రాలు తీసుకురమ్మనటంలో అతని ఉద్దేశం రెండు దుడ్లుకుర్రలు నరుకుగ్గరమ్మని. అవి అడవిలో ఏదైనా వస్తే అండగా ఉంటాయనీనూ ! నగరంలో ఎవరూ పలకరించ నందున అది అతనికి శృంగానంలా కని

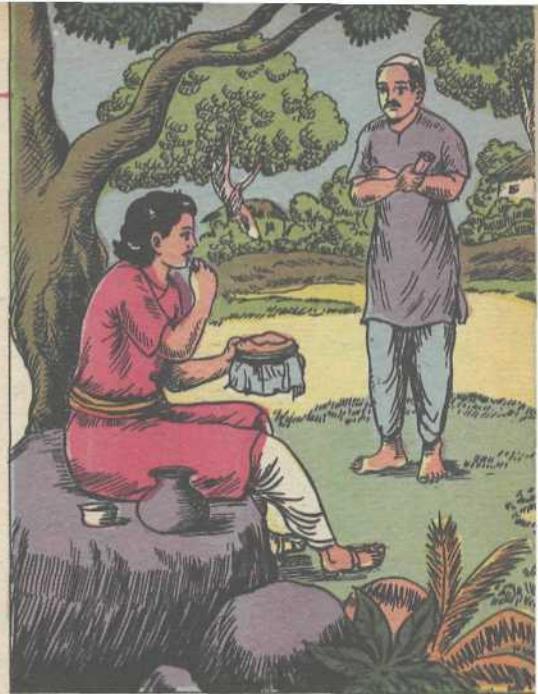
పించింది; శ్రుతానంలో ఆతిథ్యం దొరికింది గనక దాన్ని నగరం అన్నాడు! వాగు దాటేటప్పుగునీటలో ఏముంటుందే తెలిదు గనక అతను పాదరక్షలు విప్పలేదు. ధోవతి పైకి కట్టలేదు! ఆతను చాలా తెలి వైనవాడు. మన ఇంటి వాసాలు బలమైన వని చెప్పి ఉంచే తప్పక వచ్చేవాడు. ఇల్లు తనను భరిస్తుండే లేదేనని తెలుసుకొన దానికి ఆయన అలా అడిగాడు. నే నాయనకు ఆతిథ్యం ఇస్తానుందు!”

రైతు కూతురు ఒక చిన్న గిన్నెనిండా నెఱ్యా, పన్నెండు చపాతీలూ, ఒక దుత్తి నిండా పాలూ, నౌకరు చేతికచ్చి మంత్రి కు మారుడికి పంపిస్తూ, ఒక చిన్న ఈత్తరంలో ఈ విథంగా రాసింది:

“మిత్రమా, చంద్రుడు సంపూర్ణుడు. సంవత్సరానికి పన్నెండు నెలలు. సముద్రుడు చెలియలికట్టను దాట యత్తి పున్నాడు.”

రైతు కూతురిచ్చిన వస్తుపులను నౌకరు మంత్రి కు మారుడి వద్దకు తీసుకు పోతూందగా, నౌకరు కొడుకు దారిలో తట్టుపడి, తండ్రివద్ద మారాం చేసి కొంత పద్మర్థం కాజేశాడు. నౌకరు మిగిలినవాటిని తీసుకు పోయి మంత్రి కు మారుడి కిచ్చాడు.

మంత్రి కు మారుడు భోజనం పూర్తి చేసి, రైతు కూతురు పంపిన చిటి తీసు

కుని, దానికి సమాధానం నౌకరు ద్వారా ఇలా పంపాడు:

“స్నేహితురాలా! అమావాస్యచంద్రుడు కావటం చేత అతని జాడే తెలియదు. ఏడాడికి పదకొండు మాసాలేనని నాకు తేస్తాంది. సముద్రంలో నీరు సగానికి తీసి వుంది.”

ఈ సమాధానం వినగానే రైతు కూతురు నౌకరుతో, “నేనిచ్చిన నెఱ్యా, ఒక చపాతీ, సగం పాలూ ఏం చేశావు?” అని అడిగింది. దొంగతనం బయట పడి పోయింది.

ఆ తరవాత ముసలిరైతు వెళ్ళి మంత్రి కు మారుడి తన ఇంటికి పిలుచు కొని

వచ్చాడు. మంత్రి కుమారుడు, రైతు కూతురు చాలా సేపు మాట్లాడుకున్నారు. చివరకు మంత్రి కు మారుడు రైతు కూతురుతే, రాణిగారిని చూసి చేప నవ్విన వృత్తాంతం హూసగుచ్చినట్టు చెప్పి. "ఆ చేప అలా నవ్వుటానికి కారణం ఏమై వుంటుంది ?" అని అడిగాడు.

"రాణిగారి అంతఃపురంలో ఎవరికి తెలియకుండా ఒక పురుషుడు నివసిస్తూ ఉండాలి !" అన్నది రైతు కూతురు.

మంత్రి కుమారుడు ఎంతో ఆశ్చర్యపడి. "ఈ విషయం నిజమైతే రుజువు చేయ టానికి నువ్వు నాకు తోడ్వడగలవా ? నా తండ్రి ప్రాణం కాపాడినదానవవుతావు !" అన్నాడు.

సరేనని రైతు కూతురు మంత్రి కుమారుడి వెంట బయలుదేరింది. ఇద్దరూ ఇంటికి తిరిగి వచ్చారు. రైతు కూతురు చెప్పిన మూతులు విని మంత్రి సంతోషించి రాజుతే చేప నవ్వుకు గల కారణం చెప్పేశాడు.

"దీనికి రుజువు ?" అని అడిగాడు రాజు.

"రాజనగరులో ఒక వెదల్పుయిన కందకం తవ్వించండి. దాని మీదుగా రాణిగారి పరిచారికలను దూకమని శాసించండి," అని సలహ ఇచ్చింది రైతు కూతురు.

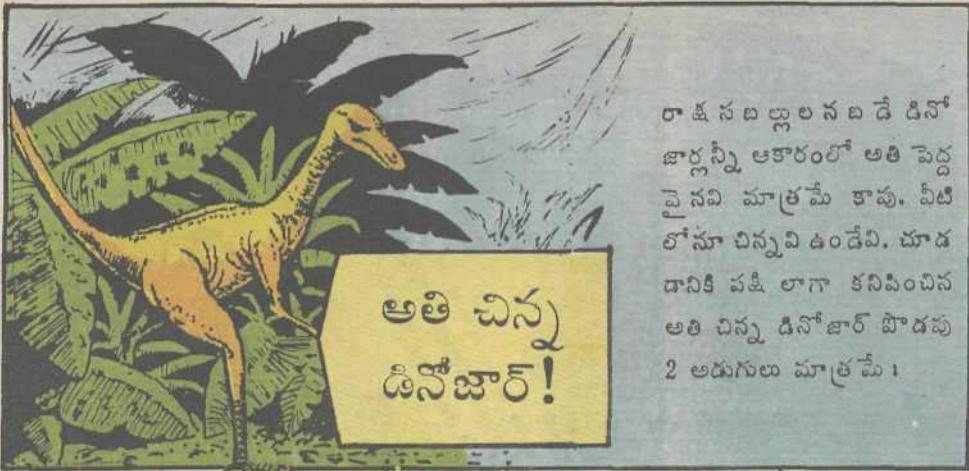
ఆ ప్రకారంగానే కందకం తవ్వి, రాణిగారి దాసీలందరినీ దూకమన్నారు. ఎవరూ దూక లేక పోయారు. ఒకతె మాత్రం ధైర్యంగా ముందుకు వచ్చి దూకింది.

"ఆ మనిషి స్త్రీకాదు. పరీక్షించండి," అన్నది రైతు కూతురు. ఆమె చెప్పినట్టు రుజువయింది. ఆ మనిషి స్త్రీకాదు, స్త్రీ వేషంలో అంతఃపురంలో ప్రవేశించి నిపుణుడు. మోసాన్ని బయట పెట్టి నందుకు రాణిగారు చాలా సంతోషించింది. ఆ పురుషుడై తగినవిధంగా శిక్షించారు.

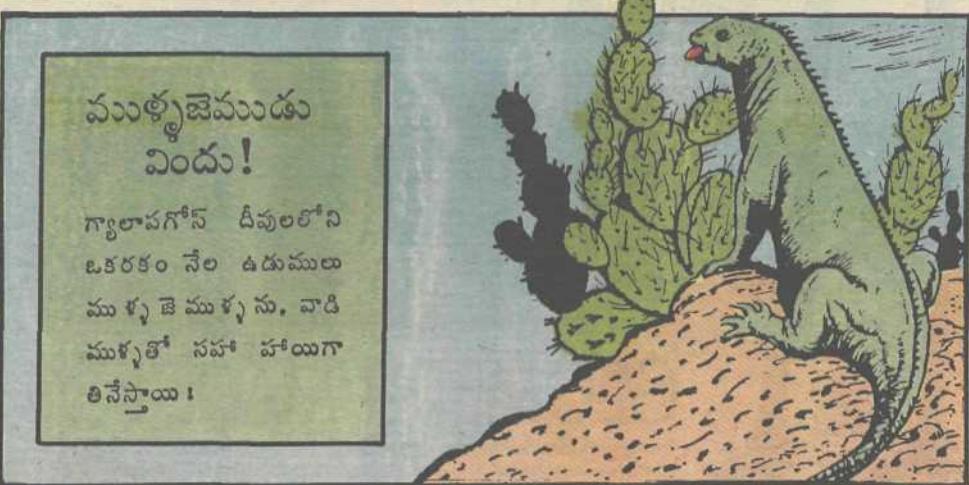
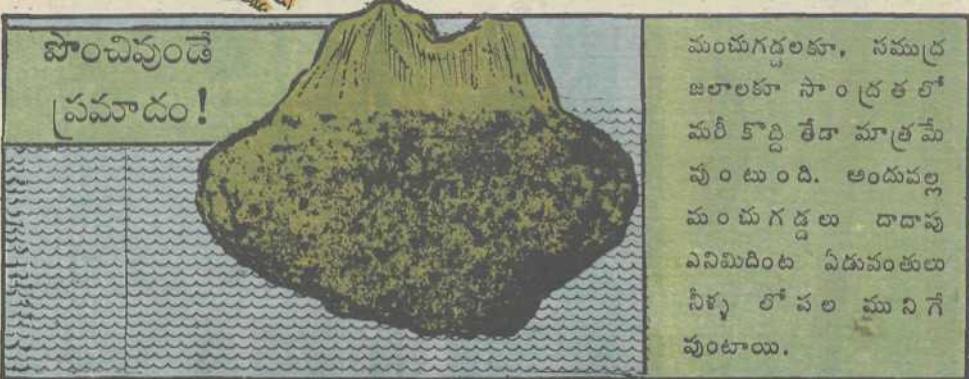
రాజుగారు మంత్రికి గొప్ప బహుమతి ఇచ్చి. మంత్రి కుమారుడికి, రైతు కూతురుకూ వైభవంగా వివాహం జరిపించారు.

ప్రకృతి వింటలు:

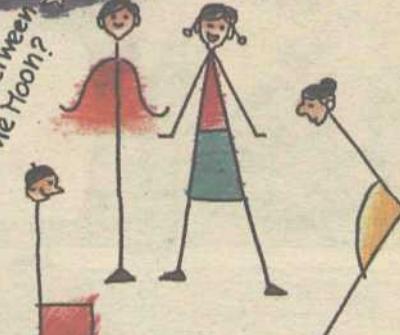
రాక్షసం ల్లాలనట దే దినో
జార్ల్లో నీ ఆకారంలో అతి పెద్ద
వైనవి మాత్రమే కావు. ఏటి
లో హూ చిన్నవి ఉండేవి. హూడ
దానికి పక్కి లాగా కనిపించిన
అతి చిన్న దినోజార్ పొడవ
2 అడుగుల మాత్రమే.

TALLEST

the tallest man in the world?

- What was the height of the tallest man in the world?
- Move three buttons and make the triangle face the other way.
- What is the distance between the Earth and the Moon?

- Name the family of Angles.

FREE GIFT
for the first 1000
all correct answers.

Hurry,
your answers
must reach us
before 31st
August, 1991.

OMEGA
SONY

OMEGA
Sony

MATHEMATICAL
DRAWING
INSTRUMENTS

ART NO. 1635

GEOMETRY MADE FUN

Please attach this advertisement with your answers and mail them to:
Allied Instruments Pvt. Ltd. 30 CD, Govt. Industrial Estate, Kandivli (W), Bombay 400 067.

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 50 లు
ఈ పోటోల వ్యాఖ్యలు 1991 అక్టోబర్ నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

G. Srinivasamurthy

J. Sarojini

★ తైలాలపు నరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్కమాటలో గానీ, ఇన్న వాళ్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) ★ అగస్టు నెల 15వ తేదిలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. ★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఇన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 50/-లు బహుమానం. ★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోష్టుకార్డుపైన రాశి, ఈ అద్యసుకు వంపాలి:— రందమాప పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మృదాపు-26

జూన్ నెల పోటీ ఘర్తితాలు

మొదటి పోటో: చెన్నున్న అమ్ములా!

రెండవ పోటో: చూస్తున్న బోమ్ములా!

వంపినవారు: కనకాం వరంక్కు, C/O. ఆర్. హర్యవారాయిం, సాపుర్కోట రోడ్,

కాకివార—533 004 (ఆం.వ్ర)

బహుమతి మొత్తం రు. 50/- నెలాఖరులోగా వంపబడుతుంది.

చందమా మం

జండియాలో సంపత్సర చందా: రూ. 48-00

చందా వంపబలనిన చిరునామా:

చందమా మం పర్మిషన్స్, చందమాపు విల్హింగ్స్, వశవళన, మృదాపు-600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

మీరు చదివారా?

వనిత

ఆగస్టు ('91) సంచికలో

- ❖ ప్రసిద్ధ రచయితి డి. కామేశ్వరి సమాధానాలు
- ❖ డా. ఆలూరి విజయలక్ష్మి చెబుతున్న 'వివాహిత ప్రీతిల పొలిటి శాపం'
- ఆరోగ్య 'విజయ'లు శీర్పికలో...
- ❖ కొత్త శీర్పిక: 'కన్నవీ-విన్నవీ'
- ❖ మహిళల హక్కుల పరిరక్షణకై వన్నెండు సూత్రాలు-వీశేష వ్యాసం
- ❖ ప్రసిద్ధ రచయిత కొమ్మారి సాంబశివరావు 'దృష్టిలో ప్రీతి'.
- ❖ నాలుగు కథలు

ఇంకా...

'కన్నారి', 'ప్రేమ పరీక్ష' - నేశేష నవలలు, బామ్మగారి పేటీ, విదేశివనిత, కదంబమాల, జీవనయాత్రా స్ట్రేపర్, వర్షాచిత్రాలలో వంటలు, శిరోజూలంకరణ, మన శాసన సభలో మహిళలు. మీరు మెచ్చే, మీకు నచ్చే మరిన్ని శీర్పికలతో వెలువడింది

వనిత

● విజ్ఞానానికి ● వికాసానికి ● వినోదానికి

విడిప్రతి : రూ. 5/-

సం.ర చందా. రూ. 60/-

చందా వంపవలసిన చిరునామా :

విజయ బుక్ హాపున్

చందమామ బిల్లింగ్స్

వడవళని, మద్రాసు-600 026

Cuddles always say "I love you."

Show your little ones how much you love them! And is there a better way of doing that than giving them a huggable, cuddlable playmate?

Cuddles. From the people who have given children the delightful entertainer of a magazine, Chandamama. Cuddles. A whole new range of stuffed toys. And, your old favourites. And, cute surprises being introduced regularly. Each one a sweet, adorable companion to your child. Absolutely safe. Designed to withstand childhandling.

Well, the fun and excitement of the festive season is just round the corner. Make it memorable for your child with a special gesture. With a Cuddle.

- CUDDLES — Stuffed toys from Chandamama.
- SAMMO — Mechanical and electronic toys from Chandamama

CUDDLES

Manufactured in technical collaboration with Sammo Corporation, South Korea

CHANDAMAMA TOYTRONIX

Chandamama Toytronix Private Limited, Chandamama Buildings,
Vadapalani, Madras - 600 026

from
THE HOUSE OF

CHANDAMAMA

CUDDLES AND SAMMO TOYS WILL BE AVAILABLE AT ALL LEADING TOY OUTLETS EXCEPT IN THE STATES OF ASSAM, HIMACHAL PRADESH, MADHYA PRADESH AND NORTH EASTERN STATES

పొలు కెబ్బరల
అపూర్వ సమృద్ధినం
పీల్సుల మహాయాదేవ
ఎంతైన అసుఖమం

nutrime
COOKIES

కోన్సెక్, మ్యూలెన్ క్రెడ్స్ ల్
అనంద కోసాల్స్ !

